

LOCA EX PSALMIS.

In quibus ab editione Vulgata distant Augustinus in subsequenti opere, et Latina quædam, quæ cum Augustino passim græcæ interpretationi LXX pressius insistunt, Psalteria vetera, ea præsertim quæ in celeberrimis Ecclesiis decantantur a primis temporibus: scilicet Romanum, pro usu Cleri basilicæ Vaticanæ, excusum Romæ an. 1663; Romanum item in Quincuplici Psalterio cura Jac. Fabri Stapulensis impressum in Parisiensi S. Germani cœnobio an. 1509; Mediolanense, juxta morem Ambrosianæ Mediolanensis Ecclesiæ, typis editum Mediolani an. 1555; Germanense manu descriptum, quo codice B. ipse Germanus Parisiorum episcopus, dum viveret, usus fuisse traditur; Hilarianum et Ambrosianum, id est Psalterium quod in suis Commentariis sequitur Hilarius et Ambrosius; Vetus denique versio quæ sub hacce inscriptione, *Secundum Græcum*, tertiam columnam occupat in S. Petri Carnutensis Psalterio tripartito, ubi columnam primam tenet interpretatio secundum hebræum, mediam Vulgata.

Quibus ex libris varietates insigniores, imo eas omnes, e quarum notatione aut Augustiniano Psalterio robur accessurum, aut nonnihil demum emolumenti emersurum esse videbatur, edendas curavimus.

Ad hæc annotantur quædam in ipsamet Vulgata editione lectiones variantes, excerptæ ex prædicto Carnutensi libro ante annos 700 descripto, et ex ejusdem ætatis MS. Colbertino Vulgatam continente sub hoc titulo, Liber Psalmorum de translatione Septuaginta interpretum, emendatum a sancto Hieronymo presbytero in novo; item ex Germanensi altero annos prope septingentos præferente, necnon ex Gallicano Quincuplicis Psalterii impressi an. 1509, ubi sub istius Gallicani Psalterii nomine repræsentatur editio Vulgata.

CHARACTERES LIBRORUM.

Gr. designat Psalterium Græcum secundum LXX, ad Romanæ editionis exemplar excusum Parisiis an. 1628.

A. notat Augustini Psalterium.

R. Romanum usitatum, seu excusum an. 1663.

Rom. Romanum in Quincuplici Psalterio editum an. 1508.

M. Mediolanense Psalterium.

Amb. Psalterium a B. Ambrosio expositum.

G. Germanense primum, id est, S. Germano, ut fertur, usitatum.

H. Psalterium illustratum ab Hilario.

C. Carnutense, cui inscriptio *Secundum Græcum*.

Hebr. Hieronymi Psalterium ex hebræo, præferendum hic in iis ad minus locis in quibus sævet antiquæ Versioni.

Vulg. Editionem Vulgatam indicat, quæ nunc in Bibliis Sixti V, sive Clementis VIII, auctoritate castigatis legitur. Hujus Editionis textus primo hic loco semper exhibetur.

Car. signat Carnutense Psalterium juxta Vulgatam.

Colb. Colbertium.

Ger. Germanense alterum.

Gal. Gallicanum in Quincuplici Psalterio editum an. 1509.

EX PSALMO I.

ÿ . 2. Vulgata in editis Bibliis, *voluntas ejus*. Psalteria A. R. Rom. M. H. C. *fuit voluntas ejus*.

ÿ . 5. *non resurgent*. A. Rom. Amb. H. C. *non resurgent*. Et sic habebat Vulgata in MSS. Car. Colb. Ger. Gal.

EX PSALMO II.

Psalmus in Vulg. titulo caret. At in Rom. C. Car. Colb. inscribitur, *Psalmus David*. In G. et Gal. *In finem Psalmus ipsi David*.

ÿ . 10. *qui judicatis terram*. A. R. Rom. M. juxta Gr. *omnes qui judicatis terram*.

EX PSALMO III.

In Gr. Rom. G. C. et Car. proxime ad ÿ . 4, et rursum ad ÿ . 6, præligitur, *Diapsalma*: in Gal. utroque loco, *Semper*: neutrum habetur in Vulg. Porro idem verbum in aliis itidem Psalmis toties MSS. codices exhibent, quoties Græca editio Romana impressa Parisiis an. 1628.

ÿ . 6. *et soporatus sum*. A. R. Rom. C. *et somnum cepi*. Gr., *καὶ ὑπνώσα*. Psalterium M. *et quievi*.

Item ÿ . 6. *suscepit me*. A. C. *suscipiet me*: juxta Gr., *ἀντιλήφεται μου*. G. *suscipit me*.

EX PSALMO IV.

ÿ . 2. *Cum invocarem, exaudivit me*. R. Rom. M. G. C. *Cum invocarem te, exaudisti me*.

ÿ . 4. *mirificavit*. A. *admirabilem fecit*. R. G. C. *magnificavit*.

ÿ . 5. *quæ dicitis in cordibus vestris*. G. C. *dicite in cordibus vestris*: omisso, *quæ*.

Item ÿ . 5. *in cubilibus vestris*. R. Rom. G. C. Colb. Gal. *et in cubilibus vestris*.

Item ÿ . 5. *compungimini*. Notat Aug. nonnullis videri legendum *aperimini*, quia in Gr. legebant, *κατανοήγητε, πρὸ κατανοήγητε*.

ÿ . 8. *A fructu frumenti*. A. R. Rom. M. G. C. *A tempore frumenti*. Hebr. *In tempore frumentum et vinum eorum multiplicata sunt*.

ÿ . 9. *et requiescam*. A. *et somnum capiam*. Gr., *καὶ ὑπνώσω*.

ÿ . 10. *constituisti me*. A. *habitare fecisti me*.

EX PSALMO V.

ÿ . 1. *pro ea, quæ hæreditatem consequitur*. G. *Pro his qui hæreditabunt*. Gr., *ὑπὲρ τῆς κληρονομώσεως*. C. *pro hæreditate*.

ÿ . 2. *auribus percipe Domine*. A. *exaudi Domine*.

ÿ . 9. *dirige in conspectu tuo viam meam*. At in MSS. Car. Colb. Ger. habebat Vulgata, *dirige in conspectu meo viam tuam*. Hanc lectionem veriore esse, alteram autem nec in Septuaginta nec in Hebræo haberi docet Hieronymus in epist. 135, ad Sunniam.

ÿ . 11. *a cogitationibus suis*. M. *a consiliis suis*. Et sic Hebr. in Gr. vox est, *διαβουλιῶν*.

Item ÿ . 11. *irritaverunt te*. A. *inamaricaverunt te*. R. Rom. M. C. *exacerbaverunt te*. Gr., *παρεπικρανόσσε*.

ÿ . 13. *benedices justo*. R. Rom. M. G. C. *benedicis justum*.

EX PSALMO VI.

ÿ . 2. *ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua*. A. R. Rom. M. G. C. *ne in ira tua arguas me, neque in furore tuo*. Gr. priori loco habet *τῷ θυμῷ*, posteriori, *τῇ ὀργῇ*. Eadem est varietas in Psal. xxxvii, ÿ . 2.

ÿ . 4. *sed tu Domine*. A. R. Rom. M. G. C. Car. Colb. Ger. Gal. juxta Gr. *et tu Domine*. Sic etiam Hebr.

ÿ . 8. *a furore*. A. *ab ira*. R. Rom. M. G. C. *præ ira*. Gr., *ἀπὸ θυμοῦ*.

Item ÿ . 11. *convertantur*. R. Rom. M. C. *avertantur retrorsum*.

EX PSALMO VII.

- ŷ . 5. *decidam merito*. A. *decidam ergo* : juxta Gr. ἀρα.
 ŷ . 6. *Persequatur inimicus*. A. juxta Gr. *Persequatur ergo inimicus*.
 ŷ . 8. *in altum regredere*. G. *in altum convertere*. Gr. ἐπιστρέφον.
 ŷ . 9. *Dominus judicat populos*. R. Rom. C. *Domine, judica populos*. Gr. κρίνει.
 Item ŷ . 9. *Judica me*. G. *Salvum fac me*.
 Item ŷ . 9. *et secundum innocentiam meam*. R. Rom. M. *et secundum innocentiam manuum mearum*.
 ŷ . 10. *Consumetur nequitia*. A. *Consummetur autem nequitia*. M. G. *Consummetur vero nequitia*. R. C. *Consummetur nequitia*. Gr. συντελεσθήτω δὴ πονηρία.
 Item ŷ . 10. *et diriges justum*. R. Rom. *et dirige justum*.
 ŷ . 12. *numquid irascitur*. G. C. Car. Ger. *numquid irascetur*. A. M. *non iram adducens*. Gr. μὴ ὄργην ἐπάγων.
 ŷ . 13. *gladium suum vibrabit*. Observat Augustinus esse in aliis exemplaribus, *frameam suam splendificabit*.
 ŷ . 14. *ardentibus effecit*. A. *ardentibus operatus est*. C. *ardentes operatus est* : et hoc Latina pleraque habere dicit Augustinus. Hebr. *ad comburendum operatus est*.
 ŷ . 15. *concepit dolorem*. A. *concepit laborem*. Gr. πόνον.
 ŷ . 16. *et incidit*. A. *incidet ergo*. R. *et incidet*. Gr. καὶ ἐμπεσείται.
 ŷ . 17. *dolor ejus*. A. *labor ejus*. Gr. πόνος.

EX PSALMO VIII.

- ŷ . 2. *nomen tuum*. G. *regnum tuum*.
 ŷ . 3. *et ultorem*. A. R. Rom. M. G. C. *et defensorem*. Augustinus in Psal. cii, n. 14, dicit verius esse quod legitur in aliis codicibus, *vindicatorem*, id est eum qui se voluit vindicare.
 ŷ . 4. *cælos tuos*. Vox *tuos* abest a R. Rom. M. G. C. Gr. et ab A. in MSS.

EX PSALMO IX.

- ŷ . 4. *In convertendo inimicum meum*. M. *Dum avertatur inimicus meus*.
 ŷ . 5. *sedisti*. C. *sedens*. R. Rom. G. *sedes*.
 ŷ . 7. *et civitates eorum destruxisti*. Abest eorum ab A. G. Gr. et a Vulgata in MSS. Car. Colb. Ger.
 ŷ . 9. *judicabit populos in justitia*. A. R. Rom. G. C. *judicabit populos cum justitia*. Gr. ἐν εὐθύτητι, in rectitudine.
 ŷ . 11. *non dereliquisti*. R. Rom. Ger. *non derelinquis*. C. *non derelinques*.
 ŷ . 12. *studia ejus*. A. R. Rom. C. *mirabilia ejus*. G. *voluntates ejus*. Hebr. *cogitationes ejus*.
 ŷ . 13. *clamorem pauperum*. R. *orationis pauperum*. Rom. *orationes*, etc. G. C. *orationem*, etc. Gr. τῆς δεήσεως.
 ŷ . 16. *in interitu quem*, etc. A. *in corruptione quam*, etc.
 ŷ . 17. *Cognoscetur Dominus*. A. M. G. C. *Cognoscitur Dominus*. Gr. γινώσκεται.
 Ad ŷ . 18, præfigitur apud A. G. C. juxta Gr. *Canticum diapsalmatis* : quod Vulgata non habet in editis, sed habet in MS. Car.
 ŷ . 20. *non confortetur*. A. R. Rom. C. *non prævaleat*. Gr. μὴ κραταιούσθω.
 ŷ . 21. *Ut sciant gentes*. Particula *ut* abest ab A. G. C. Gal. et a Gr.

EX PSALMO ALTERO IX.

- ŷ . 4. *Exacerbavit Dominum*. A. R. Rom. M. G. C. *Irritavit Dominum*. Gr. παρώξυνε : quod verbum habetur rursus infra in ŷ . 13, ubi Latina omnia, *Irritavit*.
 ŷ . 5. *inquinatæ sunt*. A. M. *contaminantur*. R. Rom. C. *polluuntur*. Gr. βεβηλοῦνται.
 ŷ . 10. *humiliabit eum*. G. *afflictabit eum*.
 Item ŷ . 10. *inclinabit se*. A. *inclinabitur*.
 Item ŷ . 10. *cum dominatus fuerit*. A. R. Rom. M. G. C. *dum dominabitur*.

- ŷ . 12. *ne obliviscaris pauperum*. A. R. Rom. M. G. C. *ne obliviscaris pauperum in finem*.
 ŷ . 14. *laborem et dolorem consideras*. A. *laborem et iram consideras*. Gr. καὶ θυμόν.
 ŷ . 15. *Contere brachium*. R. Rom. *Conteres brachium*.
 ŷ . 17. *exaudivit Dominus*. M. *exaudisti Domine*.
 Item ŷ . 17. *præparationem cordis*. R. Rom. *desideria cordis*. G. C. *desiderium cordis*. M. *præparationes cordis*.

EX PSALMO X.

- ŷ . 2. *quomodo dicitis*. G. *quomodo dicetis*. Gr. ἐρεῖτε.
 Item ŷ . 2. *Transmigra in montem*. A. *Transmigra in montes*. Gr. ἐπὶ τὰ ὄρη.
 ŷ . 3. *ut sagittent in obscuro*. A. *ut sagittent in obscura luna*. Gr. ἐν σκοτομήνῃ.
 EX PSALMO XI.
 ŷ . 3. *locuti sunt*. A. R. Rom. M. G. C. *locuti sunt mala*.
 ŷ . 6. *in salutari*. M. *in salutari tuo*. G. C. *super salutare*. R. *super salutare meum*. Rom. *in salutare meum*.
 ŷ . 7. *probatum terræ*. Vox *probatum* deest in A. R. Rom. C. At ejus loco in Gr. est, δοκίμιον. In Hebr. *separatum a terra*.
 ŷ . 8. *In æternum*. M. G. juxta Gr. *et in æternum*.

EX PSALMO XII.

- ŷ . 4. *respice*. G. *convertere*. In Gr. est ἐπέστρεφον : forte pro ἐπιστρέφον. Nam Hebr. habet, *Convertere*.
 Item ŷ . 4. *in morte*. G. C. *in mortem*. Gr. εἰς θάνατον.
 ŷ . 6. *speravi*. R. Rom. M. G. *sperabo*. G. *spero*. Hebr. *confido*.
 Item ŷ . 6. *in salutari tuo*. G. *in salute tua*.
 Item ŷ . 6. *nomini Domini altissimi*. Rom. G. C. *nomini tuo, Altissime*.

EX PSALMO XIII.

- ŷ . 4. *corrupti sunt*. Gr. διεφθίρασαν, *corruerunt*.
 Item ŷ . 4. *in studiis suis*. R. Rom. M. G. C. *in voluntatibus suis*. A. *in affectionibus suis*. Vox *suis* a Gr. abest.
 ŷ . 4. *sicut escam panis* in plerisque MSS. A. *in cibo panis*. Gr. βρώσει ἄρτου, absque præpositione *in*.
 ŷ . 7. *cum averterit*. M. *in convertendo*.
 Item ŷ . 7. *exultabit Jacob, et lætabitur Israel*. R. Rom. M. G. C. *lætetur Jacob, et exultet Israel*. Favet Gr.

EX PSALMO XIV.

- ŷ . 4. *quis habitabit*. A. *quis peregrinabitur*. Et sic Hebr.
 ŷ . 5. *adversus proximos suos*. A. R. Rom. M. G. *adversus proximum suum*. Hebr. *super vicino suo*.

EX PSALMO XV.

- ŷ . 5. *qui restitues*. R. Rom. M. G. C. *qui restituisti*. Gr. ὁ ἀποκαθιστῶν.
 ŷ . 7. *increpauerunt me*. A. *emendaverunt me*. Gr. ἐπαίδευσαν με. Hebr. *erudierunt me*.
 ŷ . 10. *in inferno*. A. G. C. *in infernum*. Gr. εἰς ἄδη.

EX PSALMO XVI.

- ŷ . 2. *oculi tui videant æquitates*. A. R. Rom. M. G. juxta Gr. *oculi mei videant*. A. R. Rom. M. *æquitatem*.
 ŷ . 5. *Perfice gressus meos*. A. *Ad perficiendos gressus meos*. Varietas orta ex ambiguo Græco κατάρτισαι, vel mutato accentu καταρτίσαι. Hebr. *Sustenta gressus meos*.
 ŷ . 7. *sperantes in te*. G. *rectos corde*.
 ŷ . 8. *Sub umbra*. A. *In tegmine*. Gr. ἐν σκέπη.
 ŷ . 13. *præveni eum et supplantata eum*. A. R. Rom. M. G. *præveni eos et subverte eos*.
 Item ŷ . 13. *ab impio*. A. *ab impiis*.
 Item ŷ . 13 et 14. *frameam tuam ab inimicis manus tuæ*. R. Rom. *frameam inimicorum de manu tua*. G. *frameam tuam de manu inimicorum*.
 Item ŷ . 14. *Domine a paucis de terra divide eos*. A. *Domine perdens* (juxta Gr. ἀπολύω) *de terra dispertere eos*. R. Rom. G. C. *Domine a paucis a terra dispertere eos, et supplantata eos*.
 Item ŷ . 14. *Saturati sunt filii*. A. R. Rom. C. *Satu-*

rati sunt porcina. G. Saturati sunt suilla. M. Saturati sunt filii eorum. Diversam interpretationem ex Græco evenisse notat Augustinus, cum in aliis libris esset *υἱὸν* filiis: in aliis *βετων* porcina, uti hodie in Gr. legitur. Hebr. habet, *filiis*.
 ὕ. 15. in justitia apparebo conspectui tuo. R. Rom. M. G. C. cum justitia apparebo in conspectu tuo.
 Item ὕ. 15. cum apparuerit. A. R. Rom. G. C. dum manifestabitur. M. dum manifestabitur mihi.

EX PSALMO XVII.

ὕ. 1. qui locutus est. A. Rom. G. C. juxta Gr. *quæ locutus est*. Et sic vulgata in Car. Ger.
 ὕ. 3. et susceptor meus. R. Rom. G. C. adjutor meus: omisso *et*. A. et redemptor meus.
 ὕ. 5. dolores mortis. R. Rom. M. G. C. gemitus mortis.
 ὕ. 6. præoccupaverunt me. A. R. Rom. M. G. C. prævenerunt me. Gr. *προέφθασάν με*, ut rursus postea in ὕ. 19.
 ὕ. 9. exarsit. A. R. Rom. M. G. exardescit. C. exardescet.
 ὕ. 13. in conspectu ejus nubes transierunt. A. in conspectu ejus nubes ipsius transierunt.
 ὕ. 14. grando et carbones ignis. Isthæc verba absunt hoc loco ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.
 ὕ. 18. confortati sunt. G. confirmati sunt. Gr. *ἐστερεώθησαν*.
 ὕ. 19. protector meus. A. firmamentum meum. Et sic Hebr. Gr. *ἀντιστήριμά μου*.
 ὕ. 20. salvum me fecit. G. C. salvum me faciet. Gr. *ῥύσεται με*.

Item ὕ. 20. post quoniam voluit me, additur in codice quidem G. *Liberavit me de inimicis meis potentissimis et ab his qui oderunt me gratis*. In libro autem C. *Et eripuit me de inimicis meis fortissimis, et ab his qui oderunt me*. Simile additamentum habuisse credas Psalterium A. Vide infra, col. 150, n. 20.

ὕ. 23. in conspectu meo. R. Rom. M. in conspectu meo sunt semper.
 Item ὕ. 23. et justitias ejus non repuli a me. Gr. et justitiæ ejus (*οὐκ ἀπέστησαν*) non recesserunt a me.
 ὕ. 27. perverteris. A. perversus eris. R. Rom. M. G. subverteris.
 ὕ. 29. tu illuminas. A. tu illuminabis.
 Item ὕ. 29. illumina. A. illuminabis. Gr. hoc et præcedenti loco, *φωτίζεις*.
 ὕ. 30. Quoniam in te eripiar. A. Quoniam a te eruar.
 ὕ. 34. tanquam cervorum. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. tanquam cervi.
 Item ὕ. 34. statuit me. A. statuet me.
 ὕ. 36. protectionem salutis tuæ. A. juxta Gr. protectionem salutis meæ.

Item ὕ. 36. Et disciplina tua correxit me in finem. Ista pars ὕ. 36 omittitur in R. Rom. G. C. At apud A. legitur, *Et disciplina tua me direxit in finem*. Gr. *ἀνώρθωσε με*. M. stabilivit me.

ὕ. 39. Confringam illos. R. Rom. et C. antiqua manu correctum, *Affligam illos*. G. *Confligam*. Gr. *ἐκθλίψω*.
 ὕ. 40. et supplantasti. R. Rom. M. C. juxta Gr. *s. p. plantasti omnes*: omissa particula *et*, quæ abest quoque ab A. G. Car. Ger. et Hebr.
 ὕ. 41. Et inimicos meos. R. Rom. G. *Et inimicorum meorum*.
 ὕ. 43. ante faciem venti. A. juxta faciem venti. Gr. *κατὰ*.
 ὕ. 48. qui das vindictas mihi, et subdis. R. Rom. M. G. C. qui das vindictam mihi, et subdidisti. Gr. *ὑποτάξας*.

Item ὕ. 48. liberator meus de inimicis meis iracundis. R. Rom. G. C. liberator meus Dominus de gentibus iracundis. Sic etiam M. omisso tantum Dominus.

ὕ. 51. Magnificans salutes. R. Rom. Magnificans salutare. G. salutarem. M. salutaria. C. salutem.

EX PSALMO XVIII.

ὕ. 6. ad currendam viam. Vulgata in Car. Colb. Ger. addit suam. Vide Hieron. epist. 135.

ὕ. 8. Lex Domini immaculata. R. Rom. M. G. C. Lex Domini irreprehensibilis.
 ὕ. 10. Timor Domini sanctus. A. timor Domini castus. Gr. *ἀγνός*. Hebr. mundus.

Item ὕ. 10. permanens. R. Rom. M. permanet.
 Item ὕ. 10. in semetipsa. A. in idipsum. Gr. *ἐπὶ τὸ αὐτό*.

ὕ. 14. Si mei non fuerint dominati. A. Si mei non fuerint dominata.

EX PSALMO XIX.

ὕ. 3. tueatur te. M. C. suscipiat te. Gr. *ἀντιλάβοιτό σου*. Hebr. roboret te.

ὕ. 5. Tribuat tibi. A. R. Rom. M. G. tribuat tibi Dominus.

Item ὕ. 5. consilium tuum confirmet. A. consilium tuum compleat. Gr. *πληρώσαι*, ut postea in ὕ. 7. Hebr. voluntatem tuam impleat.

ὕ. 6. et in nomine Dei nostri. A. R. et in nomine Domini Dei nostri.

ὕ. 7. salvum fecit. R. Rom. G. C. salvum faciet. Et sic A. in melioribus MSS.

ὕ. 8. Dei nostri invocabimus. A. Dei nostri exsultabimus. R. Rom. G. C. magnificabimur, juxta Gr. *μεγαλυνθησόμεθα*, ut supra in ὕ. 6.

ὕ. 10. in die qua. M. G. in quacumque die.

EX PSALMO XX.

ὕ. 3. Desiderium cordis ejus. A. R. Rom. C. Desiderium animæ ejus.

Item ὕ. 3. et voluntate. Gr. *δέησιν*, petitione; pro *θέλησιν*, voluntate.

Item ὕ. 3. non fraudasti eum. A. non privasti eum.

ὕ. 6. in salutari tuo. A. G. C. in salute tua.

ὕ. 7. Dabis eum in benedictionem. A. juxta Gr. dabis ei benedictionem.

Item ὕ. 7. in gaudio cum vultu tuo. G. cum gaudio vultus tui.

ὕ. 10. In tempore vultus tui. G. In tempore vultus tui consummabis eos.

ὕ. 13. præparabis. R. præparare.

EX PSALMO XXI.

ὕ. 1. verba delictorum meorum. G. verba labiorum meorum. Hebr. verba rugitus mei.

ὕ. 11. In te projectus sum. A. primo habet, *In te confirmatus sum*: et post cum R. Rom. C. *jaclatus sum*.

ὕ. 15. Sicut aqua effusus sum. R. Rom. M. Amb. G. Sicut aqua effusa sunt.

ὕ. 16. et in pulverem. C. et in limum.

Item ὕ. 16. deduxisti me. Rom. G. C. deduxerunt me.

ὕ. 20. auxilium tuum a me. C. Colb. Ger. non habent, a me: pro quo Hieron. in epist. 135, legi vult, *meum*. Gr. habet, *auxilium meum*.

ὕ. 21. Erue a framea Deus. Vox Deus abest ab A. R. Rom. M. G. C. Car. Colb. Ger. Gal. et a Gr.

ὕ. 26. Apud te laus mea. R. Rom. M. Apud te laus mihi. Amb. a te. Gr. *παρὰ σοῦ*.

Item ὕ. 26. in Ecclesia magna, vota, etc. A. Amb. in Ecclesia magna confitebor tibi, vota, etc.

ὕ. 28. universæ familiæ gentium. A. R. Rom. M. G. C. omnes patriæ gentium.

ὕ. 30. pingues terræ. A. R. Rom. M. G. C. divites terræ.

Item ὕ. 30. cadent. A. R. Rom. M. G. C. procident.

ὕ. 32. et annuntiabunt cæli. Vox cæli abest a Gr. G. Car. Ger. Gal. necnon ab Amb. in quo legitur, *annuntiabit*.

EX PSALMO XXII.

ὕ. 1. Dominus regit me. A. Dominus pascit me: juxta Gr. *ποιμαίνει με*. Sic etiam Hebr.

ὕ. 5. super semitas. A. in semitis. Hebr. per semitas.

ὕ. 5. et calix meus. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *et poculum tuum*. Hanc lectionem improbat, et ex Communi seu Luciani Græca editione manasse docet Hieron. in epist. 135.

ὕ. 6. subsequetur me. R. M. subsequatur me. Rom. subsequitur me.

EX PSALMO XXIII.

- ŷ . 1. prima sabbati. Gr. τῆς μιᾶς, una sabbati.
 Item ŷ . 1. qui habitant in eo. A. R. Rom. G. qui habitant in ea. Interpres Græcum secutus est, ἐν αὐτῇ, quod genere concordat cum nomine præcedente οἰχομένη.
 ŷ . 2. Quia ipse. Vox Quia abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.
 ŷ . 7 et 9. principes vestras. A. G. principes vestri. Gr. ὑμῶν.

EX PSALMO XXIV.

- ŷ . 1. In finem. Id abest a C. Car. Gal. Gr. et ab Hebr.
 ŷ . 3. qui sustinent te. A. R. Rom. M. G. C. qui te expectant. Hebr. qui sperant in te.
 ŷ . 4. omnes iniqua agentes supervacue. A. inique facientes vana. R. iniqua facientes vane. Rom. C. iniqui facientes vana. M. iniqua gerentes supervacue. Et abest vox omnes ab A. R. Rom. M. G. C. Gr. Hebr.
 ŷ . 5. Dirige me in veritate tua. Gr. sonat, Deduc me in veritatem tuam.
 ŷ . 6. et misericordiarum tuarum quæ a sæculo sunt. A. G. juxta Gr. et quia misericordiæ tuæ a sæculo sunt.
 ŷ . 7. et ignorantias meas. A. R. Rom. G. C. et ignorantia meæ.
 Item ŷ . 7. secundum misericordiam tuam. R. Rom. secundum magnam misericordiam tuam.
 ŷ . 8. legem dabit. A. M. legem statuet. R. Rom. G. C. statuit.
 ŷ . 12. qui timet Dominum. A. R. Rom. M. G. qui timeat Dominum.
 Item ŷ . 12. legem statuit. A. M. juxta Gr. legem statuet.
 ŷ . 17. multiplicatæ sunt. R. Rom. G. dilatatæ sunt.
 ŷ . 20. speravi in te. R. Rom. invocavi te.
 ŷ . 21. sustinui te. A. R. Rom. M. C. juxta Gr. sustinui te, Domine. G. custodivi te.
 ŷ . 22. Libera Deus Israel. A. M. et Hebr. Redime Deus Israel. Gr. λύτρωσαι. At R. Rom. G. C. Redime me Deus Israel.
 Item ŷ . 22. tribulationibus suis. R. Rom. G. C. angustiis meis. M. angustiis ejus.

EX PSALMO XXV.

- ŷ . 4. et 11. ingressus sum. A. ambulavi. Gr. ἐπορεύθη.
 Item ŷ . 1. sperans non infirmabor. A. sperans non movebor. G. confidens non erubescam. Gr. οὐ μὴ σαλευθῶ. Hebr. non deficiam.
 ŷ . 5. ecclesiam malignantium. A. R. Rom. C. congregationem malignorum.
 ŷ . 7. vocem laudis. A. R. Rom. M. C. vocem laudis tuæ.
 ŷ . 8. et locum habitationis. R. Rom. et locum tabernaculi. Et sic Hebr. In Gr. est σκηνώματος.
 ŷ . 12. stetit in directo. A. juxta Gr. stetit in rectitudine. R. Rom. M. G. C. in via recta.

EX PSALMO XXVI.

- ŷ . 1. et salus mea. A. et salutaris meus.
 ŷ . 3. in hoc ego sperabo. A. C. juxta Gr. in hac ego sperabo.
 ŷ . 4. Ut videam voluptatem Domini. A. Ut contempler delectationem Domini. R. Rom. G. C. voluntatem. Hebr. pulchritudinem. Gr. τὴν τερπνότητα.
 Item ŷ . 4. et visitem templum ejus. A. et protegar templum ejus. R. Rom. et protegar a templo sancto ejus. G. C. et protegi templum ejus. Gr. καὶ ἐπισκεπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ. Hieron. ex Hebr. et attendam templum ejus.
 ŷ . 5. in die malorum. A. M. juxta Gr. addunt, meorum.
 ŷ . 6. et nunc exaltavit. A. M. juxta Gr. et nunc ecce exaltavit. R. Rom. G. nunc autem exaltavit.
 Item ŷ . 6. Circuivi et immolavi. R. Rom. Circuibo, et immolabo.
 Item ŷ . 6. hostiam vociferationis. A. R. Rom. M. G.

C. hostiam jubilationis. Hebr. hostias jubili. Gr. ἀλαλαγμοῦ.

- ŷ . 8. Exquisivit te facies mea. A. R. Rom. C. juxta Gr. Quæsi vultum tuum. G. Quæsi faciem tuam. M. Dominum requiram, exquisivit te vultus meus.
 ŷ . 11. in semitam rectam. A. G. C. juxta Gr. in semita recta. Sic habebat Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal.
 ŷ . 12. in animas. G. in manus. C. in manibus.

EX PSALMO XXVII.

- ŷ . 1. Psalmus ipsi David. A. juxta Gr. Ipsius David. Car. Gal. Huic David.
 Item ŷ . 1. clamabo. A. G. C. juxta Gr. clamavi.
 Item ŷ . 1. ne sileas a me. Gr. sonat, super me.
 Item ŷ . 1. nequando taccas a me. Id omittitur in R. Rom. G. C.
 ŷ . 2. Exaudi Domine. Abest Domine a R. Rom. Gr. Hebr. et ab A. in MSS.
 ŷ . 5. Ne simul trahas me cum peccatoribus. A. juxta Gr. Ne simul trahas cum peccatoribus animam meam. R. Rom. M. C. tradas me. Et sic Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal. mendose.
 ŷ . 4. et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. A. in melioribus MSS. et secundum malignitatem affectionum ipsorum. M. G. C. studiorum ipsorum. Sic etiam R. Rom. sed hi duo libri proxime subjungunt retribue illis, omisso secundum opera manuum eorum.
 ŷ . 5. opera Domini. A. Rom. C. juxta Gr. in opera Domini. G. in operam.
 Item ŷ . 5. manuum ejus. R. Rom. G. C. addunt, non consideraverunt.
 Item ŷ . 5. destrues illos. R. Rom. G. destrue illos.
 Item ŷ . 5. et non ædificabis. G. et ne ædifices.
 ŷ . 7. et adjutus sum. M. et adjutum est.
 ŷ . 8. salvationum. A. R. Rom. M. G. C. et Hebr. salutarium.
 ŷ . 9. et rege Gr. καὶ ποιμαίνον, et pasce. Et sic Hebr.

EX PSALMO XXVIII.

- ŷ . 2. in atrio sancto ejus. A. R. Rom. G. C. in aula sancta ejus. Gr. ἐν αὐλῇ.
 ŷ . 9. præparantis cervos. A. M. perficientis cervos. Gr. καταρτιζομένου. Hebr. obstetricans cervis.
 Item ŷ . 9. condensa. A. silvas. Gr. δρυμούς. Hebr. saltus.
 Item ŷ . 9. omnes dicent. A. unusquisque dicit.
 ŷ . 10. inhabitare facit. A. R. Rom. M. G. C. inhabitat. Gr. κατοικίει, futuri temporis.

EX PSALMO XXIX.

- ŷ . 1. Psalmus cantici. A. G. C. juxta Gr. In finem Psalmus cantici.
 Item ŷ . 1. domus David. A. domus ipsi David. Gr. τῷ Δαυίδ.
 ŷ . 4. eduxisti ab inferno. A. reduxisti ab inferis. Gr. ἀνήγαγες. R. Rom. C. abstraxisti ab inferis. M. abstraxisti ab inferno.
 ŷ . 6. Ad vesperum demorabitur. A. Vespere. Gr. τῷ ἑσπέρας ἀδύσθησεται, Vespere dominabitur.
 ŷ . 8. in voluntate tua. R. Rom. in bona voluntate tua.
 ŷ . 12. et circumdedisti me lætitia. A. Hebr. et accinxisti me lætitia. R. Rom. M. G. præcinxisti. Gr. περιέζωσάς με. C. induisti.

EX PSALMO XXX.

- ŷ . 1. pro ecstasi. Id abest a plerisque libris. At in A. et Gr. habetur tantum, Ecstasis.
 ŷ . 2. libera me. A. juxta Gr. erue me et exime me. R. Rom. M. libera me et eripe me.
 ŷ . 4. deduces me. A. R. Rom. G. C. dux mihi eris. M. educabis me.
 ŷ . 6. commendo. Gr. παραθήσομαι. commendabo.
 ŷ . 12. Super omnes inimicos meos. M. Præ omnibus inimicis meis.
 ŷ . 13. oblivioni datus sum. R. Rom. G. C. excidi. M. exivi.
 ŷ . 16. sortes meæ. R. Rom. G. C. tempora mea. Et sic Hebr. At Gr. nunc habet κληροί, sortes : forte pro κληροί, tempora.

Item ψ . 16. *Eripe me.* R. Rom. *Libera me et eripe me.*

ψ . 19. *et in abusione.* A. R. Rom. M. G. C. *et contemptu.* Gr. *καὶ ἐξουθενώσεται.* Hebr. *et despectione.*

ψ . 22. *mihī in civitate munita.* A. R. Rom. M. G. C. *in civitate circumstantiæ.* Gr. *περιοχῆς.* nec habent mihī.

ψ . 23. *in excessu mentis meæ.* Aug. juxta Gr. *in ecstasi mea.* R. Rom. M. G. C. *in pavore meo.*

ψ . 24. *veritatem requiret.* G. *veritatem requirit.* Gr. *veritates requirit.*

Item ψ . 24. *et retribuet abundanter facientibus.* A. R. Rom. M. G. C. *et retribuet his qui abundanter faciunt.*

EX PSALMO XXXI.

ψ . 2. *non imputavit.* C. Colb. Ger. *non imputabit.* Gr. hic et in Epist. ad Rom. iv, 8. *λογίζηται,* imputaverit.

Item ψ . 2. *nec est in spiritu ejus.* A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *nec est in ore ejus.*

ψ . 4. *in ærumna mea.* Rom. juxta Gr. *in ærumnam.* Et sic plerumque A. in MSS. At M. G. C. *in ærumna,* omisso *mea.*

Item ψ . 4. *dum configitur spina.* A. *dum configeretur.* Rom. G. *dum confringitur.* M. *mihī spina:* juxta Gr.

ψ . 5. *cognitum tibi feci.* A. *cognovi.* C. *ego cognosco.* Gr. *ἐγνώρισα.* Hebr. *notum facio tibi.*

Item ψ . 5. *peccati mei.* A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *cordis mei.*

EX PSALMO XXXII.

Tit. *Psalms David.* Rom. G. Gal. *In finem Psalmus David.*

ψ . 1. *collaudatio.* A. G. C. Car. Colb. Gal. juxta Gr. *laudatio.*

ψ . 3. *bene psallite ei in vociferatione.* G. *benedicite ei.* A. R. Rom. M. G. C. *in jubilatione:* juxta Hebr. At Gr. *ἐν ἀλαλαγμῶ.*

ψ . 7. *sicut in utre.* A. G. C. *sicut in utrem.* Gr. *sicut utrem.*

ψ . 11. *in generatione et generationem.* A. *in sæcula sæculorum.* R. Rom. G. C. *in sæculum sæculi.* M. *a generatione et progenie.* Gr. *a generationibus in generationes.*

ψ . 20. *sustinet Dominum.* A. *patiens erit Domino.* G. C. *patiens est in Domino.* Gr. *ὑπομένει τῷ κυρίῳ.* Hebr. *expectabit Dominum.*

EX PSALMO XXXIII.

ψ . 1. *coram Achimelech.* A. Rom. C. Car. Gal. Gr. *coram Abimelech.* Et sic Hebr.

ψ . 4. *in idipsum.* R. Rom. M. G. *in invicem.* Multi codices, teste Augustino, habebant, *in unum.* In Hebr. est *pariter.*

ψ . 19. *qui tribulato sunt corde.* A. *qui obtriverunt cor.* Gr. *συντετριμμένοις τῆν καρδίαν.* Hebr. *contritis corde.*

EX PSALMO XXXIV.

ψ . 5. *coarctans eos.* A. juxta Gr. *tribulans eos.* R. Rom. M. G. *affligens eos.* C. *confligens eos.*

ψ . 7. *interitum laquei sui.* A. *muscipulæ suæ corruptionem.* Gr. *διασποράν.* Hebr. *insidias retis sui.*

ψ . 8. *Veniat illi laqueus, quem ignorat, etc.* A. *Veniat illis muscipula, quam ignorant, et captio quam occultaverunt, comprehendat illos, et in muscipulam incidant in ipsa.* Sic R. Rom. M. G. C. juxta Gr. habent plurali numero, *Veniat illis laqueus, quem ignorant, etc.* Item R. Rom. *et in laqueum incidant in idipsum.*

ψ . 9. *super salutari suo.* A. R. Rom. M. G. *super salutare ejus.* Favet Gr. *in quo est αὐτοῦ, non αὐτῆς.*

ψ . 13. *in sinu meo convertetur.* A. Rom. M. juxta Gr. *in sinum meum* R. *convertebatur.*

ψ . 15. *congregata sunt super me flagella, et ignoravi.* R. Rom. *congregaverunt in me flagella.* C. *congregati sunt in me.* A. R. Rom. G. C. *et ignoraverunt.*

ψ . 16. *Dissipati sunt.* A. *Discissi sunt.* R. Rom. M. G. C. *Dissoluti sunt.*

ψ . 17. *a malignitate eorum.* A. *ab astutiis eorum.* R.

Rom. M. G. C. *a malefactis eorum.* Gr. *ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν.*

ψ . 18. *in Ecclesia magna.* A. *in Ecclesia multa.* Gr. *πολλῆ.*

ψ . 19 et 24. *Non supergaudeant mihī.* A. *Non insultent mihī.* R. Rom. M. G. C. *Non insultent in me.* Et sic fere variant in Psal. xxxvii, ψ . 17.

Item ψ . 19. *et annuunt.* A. *et annuentes.* R. Rom. M. *et annuebant.* G. C. *et annuerunt.*

ψ . 20. *et in iracundia terræ loquentes dolos cogitabant.* A. R. Rom. M. C. *et super iram dolose cogitabant.* G. *et super iram dolose agebant.*

ψ . 24. *secundum justitiam tuam.* A. *secundum justitiam meam.* Et sic Hebr. At R. Rom. *secundum magnam misericordiam tuam.* G. C. *secundum misericordiam tuam.*

ψ . 26. *qui magna loquuntur.* A. C. *qui maligna loquuntur.* Et sic habuit Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal. Attamen in Gr. est *μεγαλοβήρημονοῦντες:* in Hebr. *qui magnificantur.*

EX PSALMO XXXV.

ψ . 2. *delinquat in semetipso.* M. G. C. *delinquat sibi.*

ψ . 3. *ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.* A. R. Rom. Amb. G. *ut inveniret iniquitatem suam.* A. *et odisset.* R. Rom. Amb. M. G. C. *et odium.*

ψ . 7. *abyssus multa.* A. Amb. G. juxta Gr. *sicut abyssus multa.* C. *tanquam.*

EX PSALMO XXXVI.

ψ . 2. *olera herbarum.* A. *olera prati.*

ψ . 8. *ut maligneris.* A. *ut maligne facias.* R. Rom. M. Amb. G. C. *ut nequiter facias.*

ψ . 9. *qui malignantur.* A. *qui maligne agunt.* R. Rom. M. Amb. C. *qui nequiter agunt.* G. *qui inique agunt.*

ψ . 17. *confirmat.* G. *suffulcit.* Hebr. *sublevat.*

ψ . 18. *dies immaculorum.* A. R. Rom. M. Amb. G. C. *vias immaculorum.* Gr. *τὰς ἑοδούς.* Hebr. in manuscriptis, *viam*

ψ . 20. *deficient.* In Gr. est *defecerunt.*

ψ . 21. *Mutuabitur peccator, et non solvet.* A. *Feneratur peccator.* R. Rom. Amb. G. *Mutuatur, etc.* R. Rom. Amb. *et non solvit.*

Item ψ . 21. *et tribuet.* A. R. Rom. G. C. *et commodat.* Amb. *et tribuit.*

ψ . 25. *dirigentur.* R. Rom. juxta Gr. *diriguntur.*

Item ψ . 25. *volet.* M. *cupiet valde.*

ψ . 24. *non collidetur.* A. R. Rom. M. Amb. G. C. *non conturbabitur, scilicet mutato καταραχθήσεται in καταταραχθήσεται.*

Item ψ . 24. *supponit manum suam.* A. Amb. C. juxta Gr. *confirmat manum ejus.* R. Rom. M. G. *firmat manum ejus.* Hebr. *sustentat manum ejus.*

ψ . 26. *et commodat.* A. Amb. G. *et fenerat.*

ψ . 28. *Injusti punientur.* Gr. *sonat, Immaculati vindicabuntur.*

ψ . 29. *et inhabitabunt in sæculum, etc.* Amb. *et honorificabunt Deum in sæcula sæculorum.*

ψ . 32. *mortificare eum.* R. Rom. Amb. G. C. *perdere eum.* M. *occidere eum.*

ψ . 35. *nec damnabit eum, cum judicabitur illi.* Exemplaria quædam teste Augustino habebant, *et cum judicabit eum, judicabitur illi.*

ψ . 35. *sicut cedros.* A. R. Rom. Amb. M. *super cedros.*

ψ . 37. *Custodi innocentiam.* R. Rom. G. C. *Custodi veritatem.* Gr. *ἀκακίαν.* Hebr. *habet, simplicitatem.*

Item ψ . 37. *et vide æquitatem.* A. *et vide directionem.* Hebr. *rectum.*

ψ . 38. *disperibunt simul.* A. *disperient in idipsum.* Gr. *ἐπὶ τὸ αὐτό.* C. *punientur simul.*

EX PSALMO XXXVII.

ψ . 5. *supergressæ sunt.* A. *sustulerunt.* R. Rom. M. Amb. G. C. *superposuerunt.*

ψ . 6. *et corruptæ sunt cicatrices meæ.* A. *et putraverunt, etc.* R. Rom. M. G. C. *et deterioraverunt.* Hebr. *et tabuerunt.* A. M. *livores mei.*

ψ . 7. *Miser factus sum.* A. R. Rom. M. Amb. G. C. *Miseriis afflictus sum.*

ψ . 8. *lumbi mei impleti sunt.* A. R. Rom. M. Amb.

- G. C. juxta Gr. *anima mea completa est.*
 ὦ . 9. *Afflictus sum.* A. *Infirmatus sum.* R. Rom. M. Amb. G. C. *Incurvatus sum.*
 ὦ . 12. *et qui juxta me erant.* A. R. Rom. M. G. C. *et proximi mei.* Hebr. *et vicini mei.*
 ὦ . 15. *redargutiones.* R. Rom. M. G. C. *increpationes.*
 ὦ . 19. *annuntiabo.* A. R. Rom. C. *ego pronuntio.*
 Item ὦ . 19. *et cogitabo.* A. *et curam geram.* Gr. καὶ μεριμνήσω. Hebr. *sollicitus ero.*
 ὦ . 21. *sequebar bonitatem.* A. juxta Gr. *persecutus sum justitiam.* R. Rom. Amb. G. C. *subsecutus sum justitiam.* M. *subsequebar justitiam.*

EX PSALMO XXXVIII.

- ὦ . 1. *ipsi Idithun.* A. Amb. C. Car. Gal. *pro Idithun.*
 ὦ . 3. *et 10. Obmutui.* A. *Obsurdui.*
 ὦ . 4. *exardescet ignis.* R. Rom. G. *exardescit ignis.*
 ὦ . 5. *quis est.* A. Amb. *qui est.*
 ὦ . 6. *Ecce mensurabiles.* A. R. Rom. M. Amb. G. C. *Ecce veteres.* Gr. ἰδοὺ παλαιάς. Hebr., *Ecce breves.*
 Item ὦ . 6. *et substantia mea.* G. *et habitatio mea.* C. *et habitudo mea.* Hebr. *et vita mea.*
 ὦ . 7. *in imagine pertransit homo.* R. Rom. Amb. C. *in imagine Dei ambulet homo.*
 Item ὦ . 7. *conturbatur.* R. Rom. *conturbabitur.*
 ὦ . 8. *apud te est.* A. *ante te est semper.* Amb. G. C. *ante te est : omisso semper.* At R. Rom. *tanquam nihil ante te est.*
 ὦ . 10. *quoniam tu fecisti.* A. juxta Gr. *quoniam tu es qui fecisti me.* R. Rom. Amb. G. C. *quoniam tu fecisti me.*
 ὦ . 11. *amove a me plagas tuas.* A. *amove a me flagella tua.*
 ὦ . 12. *corripuisti hominem.* A. M. Amb. G. C. *erudisti hominem.* Gr. ἐπαίδευσας.
 Item ὦ . 12. *animam ejus.* A. *animam meam.*
 Item ὦ . 12. *verumtamen vane conturbatur omnis homo.* A. G. C. *addunt, vivens.* At R. Rom. *habent sic, verumtamen universa vanitas omnis homo vivens.* Hebr. *verumtamen vanitas omnis homo.*
 ὦ . 13. *et deprecationem meam, auribus percipe lacrymas meas : ne sileas.* M. *et deprecationem meam auribus percipe : lacrymis meis ne sileas.* Favet Hebr. *ad lacrymam meam ne obsurdescas.* At A. R. Rom. Amb. G. *Ne sileas a me.*
 Item ὦ . 13. *ego sum apud te.* Gr. *ego sum in terra.* R. Rom. Amb. G. C. *ego sum apud te in terra.*

EX PSALMO XXXIX.

- ὦ . 2. *Exspectans expectavi Dominum.* A. *sustinens sustinui Dominum.*
 ὦ . 4. *Videbunt multi.* A. *Videbunt justii.*
 ὦ . 7. *aures autem perfecisti mihi.* A. R. Rom. M. Amb. *corpus autem perfecisti mihi : juxta Gr. hic et in Epist. ad Hebr. x, 5.*
 ὦ . 9. *in medio cordis mei.* M. *in medio ventris mei.* Et sic Hebr.
 ὦ . 10. *Annuntiavi.* A. R. Rom. M. G. C. *Bene nuntiavi.* Favet Gr.
 ὦ . 11. *justitiam tuam.* A. Amb. G. juxta Gr. *justitiam meam.*
 ὦ . 12. *semper susceperunt me.* M. *semper suscipiant me.* Hebr. *jugiter servabunt me.*
 ὦ . 18. *sollicitus est mei.* A juxta Gr. *curam habebit mei.* Hebr. *sollicitus erit pro me.*

EX PSALMO XL.

- ὦ . 3. *et beatum faciat eum in terra.* R. Rom. *et beatum faciat eum, et emundet in terra animam ejus.* Sic etiam G. et C. nisi quod G. habet, *emundet de terra.* C. autem post *faciat eum*, addit *in terra.*
 Item ὦ . 3. *in animam inimicorum ejus.* A. R. Rom. G. C. juxta Gr. *in manus inimici ejus.* M. *in manibus inimicorum ejus.*
 ὦ . 7. *Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur, cor ejus congregavit, etc. Egrediebatur foras, et loquebatur, etc.* A. R. Rom. G. C. *Et ingrediebantur ut viderent, vana locutum est cor eorum, congregaverunt, etc. Egrediebantur foras, et loquebantur, etc.*

- ὦ . 8. *in idipsum.* R. Rom. G. C. *simul.*
 Item ὦ . 8. *Adversum me susurrabant.* R. Rom. G. C. *In unum susurrabant.*
 ὦ . 9. *constituerunt.* A. *disposuerunt.* R. Rom. *mandaverunt.*
 ὦ . 10. *magnificavit super me supplantationem.* A. R. Rom. Amb. G. C. *ampliavit.* M. *adampliavit.* A. *super me calcaneum.* R. Rom. M. G. *adversus me supplantationem.*
 ὦ . 14. *Fiat, fiat.* A. *et dicet omnis populus, Fiat, fiat.*

EX PSALMO XLI.

- ὦ . 1. *intellectus filiis Core.* A. juxta Gr. *in intellectum filiis Core.*
 ὦ . 3. *ad Deum sortem vivum.* Vox *sortem* abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr. At Amb. habet *fontem.*
 ὦ . 4. *panes.* A. M. Amb. C. *panis.* Sic etiam Gr. et Hebr.
 ὦ . 5. *sonus epulantis.* A. Amb. *soni festivitatem celebrantis.* Gr. ἤχου ἑορταζόντων, *soni festa celebrantium.* Hebr. *multitudinis festa celebrantis.*
 ὦ . 6. *quoniam adhuc confitebor illi.* A. R. Rom. M. G. C. et Gr. *carent voce adhuc : quæ etiam deest in plerisque libris ὦ . 12, et in subsequenti Psal. ὦ . 5.*
 ὦ . 7. *et Deus meus.* Particula *et* abest ab A. C. et Gr.
 Item ὦ . 7. *Ad meipsum.* R. Rom. *A meipso.*
 Item ὦ . 7. *memor ero tui.... a monte modico.* A. *memoratus sum tui, Domine.... a monte parvo.* Gr. μικροῦ.
 ὦ . 8. *Omnia excelsa tua.* A. *Omnes suspensiones tuæ.* Gr. μετεωρισμοί σου. Hebr. *gurgites tui.*
 Item ὦ . 8. *transierunt.* A. G. *ingressi sunt.* Gr. διεήλθον.
 ὦ . 9. *et nocte canticum ejus.* A. R. Rom. G. C. *et nocte declaravit.* Gr. δηλώσει, *declarabit.*
 ὦ . 10. *Post oblitus es mei, additur in A. R. Rom. Amb. G. C. quare me repulisti ?*
 ὦ . 11. *dum confringuntur.* A. C. *favente Gr. dum confringit.*
 Item ὦ . 11. *inimici mei.* Hæ voces absunt ab A. R. Rom. G. C. et a Gr. Habet illa M., sed istis caret, *qui tribulant me.*
 ὦ . 12. *salutare.* A. et Gr. *salus.*

EX PSALMO XLII.

- ὦ . 1. *et discerne causam meam.* G. *et discerne justitiam meam.*
 ὦ . 2. *Deus fortitudo mea.* A. R. Rom. Amb. G. C. *Deus meus fortitudo mea.*

EX PSALMO XLIII.

- ὦ . 3. *afflixisti populos.* A. *infirmasti populos.*
 ὦ . 10. *et non egredieris Deus.* G. C. *et non progredieris.* Vox autem *Deus* a Gr. et Hebr. abest, et a G. Colb. Ger.
 ὦ . 11. *post inimicos nostros.* A. R. Rom. M. Amb. G. juxta Gr. *præ inimicis nostris.*
 ὦ . 13. *in commutationibus eorum.* Favet Gr. ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν. Sed quidam veteres libri, ἀλλάγμασιν.
 ὦ . 22. *mortificamur.* R. Rom. Amb. G. *morte afficimur.* M. *morte affligimur.*

EX PSALMO XLIV.

- ὦ . 1. *qui commutabuntur.* A. G. C. *quæ commutabuntur.*
 ὦ . 6. *Sagittæ tuæ acutæ.* A. *sagittæ tuæ acutæ potentissimæ.* R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *potentissime.*
 Item ὦ . 6. *in corda.* A. R. Rom. G. Colb. juxta Gr. *in corde.* Et sic Hebr.
 ὦ . 7. *virga directionis.* R. Rom. M. G. C. *virga recta est.*
 ὦ . 9. *a domibus eburneis.* G. C. *a gravibus eburneis.* R. M. *a gradibus, etc.* Erratum ex errato. Nam Græce est ἀπὸ βάρων : quod Latinus interpres verbi ambiguitate deceptus verterat, *a gravibus* : cum βάρεις apud Palæstinos dicerentur domus magnæ, in modum turrium ædificatæ, teste Hieron. in epist. 140.

et in Jeremiæ xvii. et Osee viii. Eadem vox habetur in Psal. XLVII, 4, 14.

ÿ . 10. circumdata. A. R. Rom. M. G. C. circumamicta.

ÿ . 12. Et concupiscet. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. Quoniam concupivit.

ÿ . 13. omnes divites plebis. Vox omnes abest ab A. M. G. C. Car. Colb. Gal. a Gr. et ab Hebr.

ÿ . 14. filiæ regis. R. Rom. filiæ regum.

ÿ . 18. Memores erunt. Car. Ger. Gal. juxta Hebr. Memor ero. Et sic Hieron. in epist. 140.

EX PSALMO XLV.

ÿ . 1. filiis Core. A. G. C. juxta Gr. pro filiis Core.

ÿ . 4. aquæ eorum. A. R. Rom. Amb. G. C. aquæ ejus.

ÿ . 5. Fluminis impetus lætificat. A. juxta Gr. Fluminis impetus lætificant. Hebr. Fluminis divisiones lætificant.

ÿ . 6. Deus mane diluculo. A. R. Rom. C. Deus vultu suo. G. Deus de vultu. Gr. τῷ προσώπῳ, nec addit suo. M. Deus a matutino in matutinum.

ÿ . 7. dedit vocem suam, mota est, etc. A. R. Rom. M. Amb. C. dedit vocem suam Altissimus, et mota est, etc. G. Excelsus, et mota est, etc.

ÿ . 10. usque ad finem terræ. A. R. Rom. M. Amb. G. C. juxta Gr. usque ad fines terræ.

EX PSALMO XLVI.

ÿ . 1. pro Core. A. G. C. Car. juxta Gr. pro filiis Core.

ÿ . 3. Dominus excelsus. R. Rom. Deus summus.

Item ÿ . 3. super omnem terram. R. Rom. super omnes deos.

ÿ . 6. in jubilatione. G. C. in strepitu.

ÿ . 8. psallite sapienter. A. psallite intelligenter. Gr. συνετώς. Hebr. erudite.

ÿ . 9. Regnabit Deus super gentes. R. Rom. M. G. C. Colb. Regnavit. A. R. Rom. M. C. Dominus super omnes gentes.

EX PSALMO XLVII.

ÿ . 3. Fundatur exsultatione. A. R. Rom. M. C. Dilatans exsultationes. Amb. dilatans exsultationem. Gr. Bene radicans exsultatione.

Item ÿ . 3. mons Sion. A. G. C. juxta Gr. montes Sion.

ÿ . 4. in domibus ejus. R. M. in gradibus ejus. Rom. G. C. in gravibus ejus. Sic Amb. ut ex interpretandi ratione patet. Gr. ἐν ταῖς βάρεσιν. Vide supra in Psal. XLIV, 9.

Item ÿ . 4. cognoscetur. G. C. et A. in aliquot MSS. cognoscitur, sive dignoscitur, tempore præsentis, juxta Gr.

ÿ . 5. reges terræ. Vox terræ abest a Vulgata in MSS. Colb. et Gr. Confer Hieron. epist. 135.

ÿ . 10. in medio templi tui. A. juxta Gr. in medio populi tui. M. G. in medio plebis tuæ. C. in templo sancto tuo. Varietas ex affinitate vocum ναοῦ et λαοῦ.

ÿ . 12. filiæ Judæ. A. in MSS. et Amb. C. juxta Gr. filiæ Judææ.

ÿ . 14. domos ejus. R. Rom. M. Amb. C. gradus ejus. G. turrem ejus. Gr. τὰς βάρεις: id est excelsas et turritas domos, ait Ambrosius. Vide Psal. XLIV, 9.

ÿ . 15. Deus, Deus noster. Vox Deus non repetitur in A. R. Rom. M. G. C. neque in Gr.

EX PSALMO XLVIII.

ÿ . 4. prudentiam. A. intelligentiam. Gr. σύνεσιν.

ÿ . 9. et laborabit. A. R. Rom. G. C. juxta Gr. et laboravit.

ÿ . 10. et vivet adhuc in finem. Vox adhuc abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.

ÿ . 12. vocaverunt nomina sua in terris suis. A. R. Rom. M. Invocabunt. M. Amb. Invocaverunt. G. C. invocavit. A. R. Rom. M. Amb. G. C. nomina eorum in terris ipsorum. Hebr. vocaverunt nominibus suis terras suas.

ÿ . 14. complacebunt. A. R. Rom. G. C. benedicent. M. bene prosperabuntur. Gr. ἐδόξαζουσιν.

ÿ . 15. mors depascet eos. A. mors pastor est eis. Gr. ποιμαίνει αὐτούς, pascet eos.

Item ÿ . 15. Et dominabuntur eorum. R. Rom. G. C. Et obtinebunt eos.

Item ÿ . 15. in inferno a gloria eorum. R. Rom. M. in inferno, et a gloria sua expulsi sunt. G. in inferno a gloria eorum, et a gloria sua expulsi sunt.

ÿ . 18. cum interierit, non sumet omnia. A. R. Rom. Amb. G. C. juxta Gr. non cum morietur, accipiet omnia. M. nondum morietur, recipiet omnia.

Item ÿ . 18. gloria ejus. R. Rom. M. Amb. G. C. gloria domus ejus.

EX PSALMO XLIX.

ÿ . 5. sanctos ejus. G. filios ejus.

Item ÿ . 5. qui ordinant. R. Rom. qui ordinaverunt. A. qui disponunt.

ÿ . 7. et loquar. A. juxta Gr. et loquar tibi.

ÿ . 17. odisti disciplinam. A. odisti eruditionem. Gr. παιδείαν.

ÿ . 19. concinnabat dolos. A. amplexa est dolositatem. R. Rom. M. C. Hebr. concinnavit dolum.

ÿ . 21. Existimasti inique. A. juxta Gr. Suspiciatus es iniquitatem. R. Rom. M. G. Existimasti iniquitatem.

Item ÿ . 21. et statuam contra faciem tuam. A. constituam te, etc. R. Rom. et statuam illam, etc. G. C. et statuam illa, etc. M. et statuam contra faciem tuam peccata tua.

ÿ . 22. nequando rapiat. A. G. nequando rapiat sicut leo.

EX PSALMO L.

ÿ . 5. contra me est semper. A. R. Rom. coram me est semper, ἐνώπιόν μου: eadem vox quæ in subsequenti ÿ .

ÿ . 7. concepit me mater mea. A. mater mea me in utero aluit. R. Rom. M. Amb. peperit me mater mea. Et sic Hebr. In Gr. est ἐξέσθητέ με.

ÿ . 10. Auditui meo dabis gaudium. Gr. sonat, Audire me facies exsultationem.

ÿ . 15. Docebo. A. Rom. G. C. Doceam.

ÿ . 19. Deus non despicias. A. R. Rom. M. Amb. C. non spernit. G. non spernet. Gr. ἐξουθενώσει.

EX PSALMO LI.

ÿ . 3. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Tota die, etc. A. Quid gloriatur in malitia, qui potens est? In iniquitate tota die, etc. H. Quid gloriatur in malitia, potens iniquitate tota die?

ÿ . 6. verba præcipitationis. A. verba submersionis.

Item ÿ . 6. lingua dolosa. A. G. H. juxta Gr. et Hebr. linguam dolosam. R. Rom. in lingua dolosa. C. in linguam dolosam.

ÿ . 7. destruet te. Gr. sonat, destruat te.

Item ÿ . 7. evellet te et emigrabit te. G. H. evellat te et emigret te: juxta Gr.

ÿ . 11. bonum est. A. jucundum est. Gr. χρηστόν.

EX PSALMO LII.

ÿ . 2. Corrupti sunt. Gr. sonat, Corruerunt.

Item ÿ . 2. in iniquitatibus. R. Rom. G. C. in voluntatibus suis.

ÿ . 5. ut cibum panis. A. in cibo panis. Gr. cibo panis.

ÿ . 6. ossa eorum qui hominibus placent. R. Rom. M. G. ossa hominum sibi placentium. G. consilia hominum sibi placentium.

ÿ . 7. cum converterit. A. C. juxta Gr. in avertendo. M. in convertendo. R. Rom. G. dum avertet. H. dum avertit.

Item ÿ . 7. exsultabit Jacob, et lætabitur, etc. M. G. C. exsultet Jacob, et lætetur, etc.

EX PSALMO LIII.

ÿ . 3. judica me. R. Rom. M. G. C. libera me. Hebr. ulciscere me.

ÿ . 7. Averte mala. G. Avertit mala. Gr. ἀποστρέψει. H. Convertite mala. Hebr. Redde mala.

ÿ . 9. despexit. A. R. Rom. M. G. C. respexit.

EX PSALMO LIV.

ÿ . 2. Exaudi. H. Inauri. Sic etiam in Psal. CXXXIX, ÿ . 7.

ÿ . 4. declinaverunt in me iniquitates. A. G. C. juxta Gr. declinaverunt in me iniquitatem. Hebr. projecerunt super me iniquitatem.

Item ÿ . 4. molesti erant mihi. A. adumbrabant me: mutato videlicet ἐνεκτόν in ἐπεσκότον.

- ŷ . 9. qui salvum me fecit. A. R. Rom. juxta Gr. qui me salvum faceret. C. faciat.
 ŷ . 10. Præcipita. A. Submerge.
 ŷ . 13. maledixisset mihi. A. exprobrasset mihi. H. improperasset mihi. Gr. ὠλεῖστί με.
 Item ŷ . 13. Abscondissem me forsitan. A. R. Rom. M. G. C. absconderem me utique : juxta Gr.
 ŷ . 16. Veniat mors super illos. G. Posuit mortem super illos.
 Item ŷ . 16. nequitia in habitaculis eorum. A. R. Rom. M. G. H. C. juxta Gr. nequitia in hospitibus eorum.
 ŷ . 17. salvabit me. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. exaudivit me.
 ŷ . 19. inter multos erant mecum. A. M. juxta Gr. in multis erant mecum.
 ŷ . 20. Exaudiet Deus. A. H. Exaudiet me Deus.
 Item ŷ . 20. qui est ante sæcula. R. Rom. qui est ante sæcula, et manet in æternum.
 ŷ . 22. ab ira. A. præ ira.
 Item ŷ . 22. Molliti sunt sermones ejus. R. Rom. M. Mollierunt sermones suos. G. H. C. Mollierunt sermones ejus.
 ŷ . 23. curam tuam. R. Rom. M. G. C. cogitatum tuum. H. cogitationem tuam.
 ŷ . 24. in puteum interitus. A. in puteum corruptionis. Gr. διαφθοράς.

EX PSALMO LV.

- ŷ . 3 et 4. tota die : quoniam multi bellantes adversum me. Ab altitudine diei timebo, ego vero, etc. A. R. Rom. G. juxta Gr. tota die, ab altitudine diei : quoniam multi qui debellant me timebunt : ego vero, etc. Sic etiam C. nisi quod omittit ab altitudine diei. At M. habet sic, tota die : ab altitudine diei non timebo, quoniam multi qui debellant me, ab altitudine Dei non timebo, quia ego in te sperabo. H. tota die. Ab altitudine dierum non timebo, quia multi qui debellant me, timebunt.
 ŷ . 5. sermones meos. R. Rom. G. H. sermones meos tota die.
 ŷ . 7. Inhabitabunt. A. Incolent. Gr. παροικήσουσι.
 Item ŷ . 7. Sicut sustinuerunt animam meam. A. Sicut sustinuit anima mea. R. Rom. G. C. Sicut expectavit anima mea. M. Sicut expectaverunt animam meam. Gr. sonat, Sicut sustinui anima mea.
 ŷ . 8. populos confringes. A. H. populos deduces. Gr. κατὰξεις.
 ŷ . 9. posuisti. R. Rom. G. posui.
 ŷ . 10. Tunc convertentur. A. R. Rom. Convertantur : omissa particula Tunc, quæ abest etiam a G. C. Gr.
 ŷ . 12. laudationes tibi. A. laudis tibi. R. Rom. M. G. C. laudationis tibi : juxta Gr.
 ŷ . 13. et pedes meos a lapsu. A. R. Rom. C. oculos meos a lacrymis, et pedes meos a lapsu.

EX PSALMO LVI.

- ŷ . 2. sperabo. Rom. G. spero.

EX PSALMO LVII.

- ŷ . 3. concinnant. A. connectunt. Gr. συμπλέκουσιν. H. complectuntur.
 ŷ . 6. et venefici incantantis sapienter. A. juxta Gr. et medicamenti medicati a sapiente : et sic fere H. At R. et veneficia quæ incantantur a sapiente. G. C. et venefici qui incantantur a sapiente. Sic etiam M. omisso et.
 ŷ . 7. conteret. A. G. H. C. juxta Gr. contrivit.
 Item ŷ . 7. confringet. A. G. H. juxta Gr. confregit.
 ŷ . 8. ad nihilum devenient. A. H. Spernentur. Gr. ἐξουθενωθήσονται.
 ŷ . 9. cera quæ fluit. A. R. Rom. G. H. C. juxta Gr. cera liquefacta.
 ŷ . 10. Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum. A. R. Rom. H. C. Priusquam producat. A. H. spinas vestras rhamnus. R. spinas vestra rhamnus. Rom. spinas vester rhamnus. C. spinæ vestræ rhamnum. M. G. Prius quam producant. M. spinæ vestræ rhamnum. G. spinas vestras rinus. Gr. πρὸ τοῦ συνίεναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον. Hebr. Antequam crescant spinæ vestræ in rhamnum.

- Item ŷ . 10. sic in ira absorbet eos. A. tanquam in ira combibet eos. Gr. καταπίεται ὑρᾶς. H. absorbebit vos.
 ŷ . 11. cum viderit vindictam. R. Rom. G. C. juxta Gr. cum viderit vindictam impiorum, etc.
 ŷ . 12. utique est Deus. G. et vere est Deus.

EX PSALMO LVIII.

- ŷ . 4. ceperunt animam meam. A. venati sunt animam meam. Gr. ἐθίρυσαν. R. aucupaverunt. Rom. G. C. occupaverunt. M. captaverunt. Hebr. insidiati sunt animæ meæ.
 ŷ . 5. et direxi. A. in editis, et R. Rom. et dirigebar. A. in MSS. et G. C. et dirigebam.
 ŷ . 7. Convertentur. . . . patientur. A. Convertantur. . . . patientur. Favet Hebr.
 ŷ . 9. ad nihilum deduces. A. R. Rom. M. G. H. pro nihilo habebis. Gr. ἐξουθενώσεις. Hebr. subsannabis.
 ŷ . 10. quia Deus. R. Rom. M. juxta Gr. quia tu Deus.
 ŷ . 12. Deus ostendet mihi super inimicos meos. A. Deus meus demonstravit mihi in inimicis meis. R. Rom. Deus meus, ostende mihi bona inter inimicos meos. M. Deus meus, ostende me inter inimicos meos. G. Deus meus ostendit mihi inter inimicos meos.
 Item ŷ . 12. nequando obliviscantur populi mei. A. R. Rom. M. G. H. C. juxta Gr. nequando obliviscantur legis tuæ.
 Item ŷ . 12. et depone. A. et deduc. R. Rom. M. G. H. et destrue. Et sic. Hebr. At Gr. καὶ κατάρχαι.
 ŷ . 13. sermonem labiorum, etc. R. Rom. sermo labiorum, etc.
 Item ŷ . 13. Et de execratione. A. Et de maledicto.
 Item ŷ . 13 et 14. annuntiabuntur in consummatione : in ira consummationis. A. juxta Gr. annuntiabuntur consummationes, in ira consummationis. R. Rom. compellantur in ira consummationis. M. compellentur in consummatione, in ira consummationis. G. convellentur : consumantur in ira consummationis. H. convellentur in consummatione : consummatio in ira consummationis.
 Item ŷ . 14. quia Deus dominabitur Jacob, et finium terræ. H. juxta Gr. quia Deus Jacob dominatur finium terræ.

EX PSALMO LIX.

- ŷ . 2. et Sobal. A. R. M. G. H. C. juxta Gr. et Syriam Sobal.
 Item ŷ . 2. et percussit Idumæam in valle. A. Rom. et Hebr. et percussit Edom in valle. G. C. juxta Gr. et percussit vallem. Car. et percussit in valle.
 ŷ . 5. vino compunctionis. A. vino stimulationis. Hebr. vino consopiente.
 ŷ . 7. dilecti tui. R. Rom. electi tui.
 ŷ . 11. in civitatem munitam. A. M. G. H. C. juxta Gr. in civitatem circumstantiæ.
 ŷ . 15. quia vana. A. R. Rom. M. G. H. C. Car. Colb. Ger. juxta Gr. et vana.

EX PSALMO LX.

- ŷ . 5. Inhabitabo. A. Inquilinus ero. Gr. παροικήσω.
 ŷ . 7. usque in diem generationis et generationis. R. Rom. G. C. usque in diem sæculi et sæcula.
 ŷ . 8. Permanet. A. R. Rom. G. Permanebit : juxta Gr.
 Item ŷ . 8. quis requiret. A. quis requiret ei. R. Rom. H. juxta Gr. quis requiret eorum. G. quis requiret eum

EX PSALMO LXI.

- ŷ . 2. salutare meum. C. patientia mea.
 ŷ . 4. irruitis in hominem. A. juxta Gr. apponitis super hominem.
 Item ŷ . 4. interficitis universi vos. A. interficite omnes : R. Rom. G. C. interficitis universos. M. interficitis omnes vos. Amb. interficientes universos. Gr. φοβεσθε πάντας.
 ŷ . 5. pretium meum. A. R. Rom. M. G. H. C. honorem meum. Gr. τιμήν μου.
 ŷ . 10. in idipsum. A. in unum.
 ŷ . 11. si affluant. A. Amb. G. si fluant. Gr. ἔαν ῥέγῃ.

EX PSALMO LXII.

- ŷ . 2. Sitivit in te. A. H. juxta Gr. Sitivit tibi.
 Item ŷ . 2. quam multipliciter. H. quam simpliciter.
 ŷ . 4. et labiis exsultationis laudabit os meum. A. R.

Rom. M. G. H. C. juxta Gr. et labia exultationis laudabunt nomen tuum.

ŷ . 7. meditabor. A. Meditabar.

ŷ . 12. obstructum est. A. oppilatum est. G. obtusum est.

EX PSALMO LXIII.

ŷ . 2. cum deprecor. A. Rom. G. H. C. dum tribulor.

ŷ . 3. a conventu. M. a conversatione.

ŷ . 6. Narraverunt. R. Rom. G. H. C. Disputaverunt. M. Disposuerunt.

ŷ . 7. defecerunt scrutantes scrutiny. A. defecerunt scrutantes scrutationes. R. Rom. M. defecerunt scrutantes scrutiny.

Item ŷ . 7. ad cor altum. A. G. C. juxta Gr. et cor altum. Et sic habebat Vulgata in Car. Colb. Gal. Ger. Favet Hebr. in quo legitur, et corde profundo. Glossa in Psalteriis Colb. et Ger. id interpretatur de divinitate occulta in Christo. Denique Hilarii expositio est, accedente homine cordis alti.

ŷ . 9. et infirmatae sunt contra eos linguae eorum. R. Rom. C. et pro nihilo habuerunt contra eos linguae ipsorum. G. et pro nihilo habuerunt eum, et infirmatae sunt super ipsos linguae eorum. Gr. sonat, Pro nihilo habuerunt eum linguae eorum.

EX PSALMO LXIV.

ŷ . 1. Jeremiae et Ezechielis populo transmirationis, cum inciperent exire. Id totum a Gr. abest. At ejus loco A. praefert, Jeremiae et Ezechielis ex populo, etc. C. Jeremiae et Ezechiel de verbo peregrinationis, quando incipiebant proficisci. G. Jeremiae et Ezechiel profectionis.

ŷ . 2. in Jerusalem. Id abest a Gr. et Hebr.

ŷ . 7. in virtute tua. A. in fortitudine sua.

Item ŷ . 7. accinctus potentia. A. circumcinctus in potentatu.

ŷ . 8. profundum maris. A. R. Rom. M. G. H. C. fundum maris. Gr. *κύτος*.

Item ŷ . 8. sonum fluctuum ejus. Ad haec verba addit A. quis sufferet. R. Rom. M. G. C. quis sustinebit.

ŷ . 9. terminos. A. R. Rom. M. G. H. C. fines terrae.

ŷ . 10. praeparatio ejus. A. R. Rom. M. G. H. C. praeparatio tua.

ŷ . 11. Rivos ejus. A. juxta Hebr. Sulcos ejus. In Gr. est *τὸς ἀβύσσος*.

Item ŷ . 11. in stillicidiis ejus. A. R. Rom. M. C. in stillicidiis suis.

Item ŷ . 11. laetabitur germinans. A. R. Rom. M. G. H. C. laetabitur cum exoriatur.

ŷ . 13. speciosa deserti. A. R. Rom. M. G. H. C. fines deserti. Gr. *ἔρημ*, montes.

EX PSALMO LXV.

ŷ . 4. nomini tuo. A. R. Rom. M. H. G. C. addunt Altissime.

ŷ . 6. in flumine pertransibunt pede. R. Rom. M. G. C. et flumina G. pertransiet pede. C. pertransit pede.

ŷ . 7. Qui dominatur . . . in aeternum. Gr. sonat, Qui dominatur . . . saeculo. Et sic Hebr.

Item ŷ . 7. qui exasperant. A. amaricant. R. Rom. M. H. C. qui in iram provocant. G. qui exacerbant. Sic variant ad idem verbum in Psal. LXVII, ŷ . 7, et aliis locis.

ŷ . 10. igne nos examinasti, sicut examinatur argentum. A. juxta Gr. ignisti nos, sicut ignitur argentum.

ŷ . 11. in dorso nostro. C. in conspectu nostro.

ŷ . 15. cum incenso arietum. A. R. Rom. M. G. H. C. juxta Gr. cum incenso et arietibus.

ŷ . 18. non exaudiet. A. G. C. non exaudiat: juxta Gr.

EX PSALMO LXVI.

ŷ . 2. et misereatur nostri. Hoc abest ab A. Gr. et Hebr.

ŷ . 5. judicas . . . dirigis. M. juxta Gr. judicabis . . . diriges. G. H. judicabit . . . diriget.

EX PSALMO LXVII.

ŷ . 5. sicut fluit cera. Gr. sonat, sicut liquefit cera.

ŷ . 4. Et justi epulentur. A. juxta Gr. Et justi jucundentur. Hebr. laetentur.

ŷ . 7. Deus qui inhabitare facit. Hic notat Aug. in Gr. haberi tantum, Deus habitare facit.

Item ŷ . 7. unius moris in domo. A. unius modi in domo. R. Rom. G. C. unanimes in domo.

ŷ . 9. a facie Dei Sinai, a facie, etc. A. R. Rom. G. H. C. a facie Dei. Mons Sina a facie, etc. M. a facie Dei qui est in Sina, a facie, etc.

ŷ . 10. segregabis. A. R. Rom. M. segregans. G. se grega.

ŷ . 11. pauperi. R. Rom. pauperes.

ŷ . 13. dilecti, dilecti. R. Rom. M. G. H. C. dilecti, semel tantum.

ŷ . 14. inter medios clericos. G. in medio sortium.

Item ŷ . 14. et posteriora dorsi ejus in pullore auri. A. et inter scapulas ejus in viriditate auri.

ŷ . 15. caelestis. A. juxta Gr. supercaelestis.

ŷ . 16. mons Dei, mons pinguis. A. R. Rom. M. G. C. montem Dei, montem uberem.

Item ŷ . 16. mons coagulatus, mons pinguis. A. G. montem incaseatum, montem uberem. H. mons consecratus, etc.

ŷ . 17. utquid suspicamini. R. Rom. M. G. utquid suspicitis. C. utquid aestimatis.

Item ŷ . 17. mons in quo. A. G. montem in quo.

ŷ . 19. Ascendisti. R. Rom. juxta Gr. Ascendens. G. H. Ascendit.

Item ŷ . 19. cepisti captivitatem, accepisti dona in hominibus. R. Rom. C. captivam duxit captivitatem. G. H. cepit captivitatem. R. Rom. H. C. dedit dona hominibus. G. accepit dona in hominem. M. in homines. Gr. *ἐν ἀνθρώποις*

Item ŷ . 19 et 20. inhabitare Dominum Deum. Benedictus Dominus, etc. A. R. Rom. M. C. inhabitare Dominus Deus benedictus, benedictus Dominus, etc.

Item ŷ . 20. salutarium nostrorum. A. sanitatum nostrarum. R. Rom. M. salutaris noster.

ŷ . 21. Et Domini Domini exitus mortis. A. R. Rom. C. H. et Gr. non nisi semel habent Domini. At G. et Domini exitus Domini mortis.

ŷ . 23. convertam, convertam in, etc. A. R. Rom. G. H. C. convertar, convertar in, etc.

ŷ . 24. ut intinguatur. R. Rom. donec intinguatur.

ŷ . 25. Viderunt ingressus tuos. A. R. Rom. M. Visi sunt gressus tui. G. H. Visa sunt itinera tua. Vulgata in Car. Colb. Ger. viderunt ingressus tui.

Item ŷ . 25. ingressus Dei mei. A. M. gressus Dei mei. G. H. itinera Dei mei.

Item ŷ . 25. regis mei. Vox mei abest ab A. R. Rom. M. G. H. C. et a Gr.

Item ŷ . 25. qui est in sancto. R. Rom. addunt ipsius. G. addit eis.

Item ŷ . 25. juvenularum. G. virginum.

ŷ . 28. adolescentulus in mentis excessu. A. adolescentior in ecstasi. R. Rom. M. C. adolescentior in pavore. G. de adolescentia in pavore. H. junior in pavore.

ŷ . 29. virtuti tuae. A. R. Rom. M. G. C. Car. Colb. Ger. virtutem tuam.

ŷ . 31. feras arundinis. A. juxta Gr. feras calami. Hebr. bestiam calami. R. Rom. C. feras silvarum. M. H. feras silvae. G. bestias silvae.

Item ŷ . 31. in vaccis. A. R. Rom. M. G. H. C. inter vaccas.

Item ŷ . 31. ut excludant eos. A. R. Rom. M. ut excludantur ii. G. H. C. ut non excludantur. Gr. non excludantur, omisso ut.

ŷ . 32. manus ejus. M. manus suas. Gr. manum suam.

ŷ . 34. voci suae. A. R. Rom. G. H. C. vocem suam.

Item ŷ . 34. post vocem virtutis, in G. additur, Audiam vocem ejus, vocem virtutis.

EX PSALMO LXVIII.

ŷ . 5. tunc exsolvebam. H. tunc exsolvere repetebar.

ŷ . 8. operuit confusio. A. operuit irreverentia. A. R. Rom. M. G. H. C. operuit reverentia.

- ŷ . 9. *Extraneus*. A. juxta Gr. *Alienatus*. H. Hebr. *Alienus*. R. Rom. M. G. C. *Exter*.
 Item ŷ . 9. *et peregrinus*. A. R. Rom. M. G. H. C. *et hospes*.
 ŷ . 13. *loquebantur*. A. *insultabant*. R. Rom. M. *exercebantur*. G. H. *detrahebant*.
 ŷ . 14. *orationem meam*. A. juxta Gr. *oratione mea*.
 ŷ . 15. *ut non infigar*. A. R. Rom. M. H. *ut non inhæream*.
 ŷ . 16. *neque urgeat*. A. juxta Gr. *neque courctet*. G. H. *neque contineat*. C. *neque aperiat*. Hebr. *et non coronet*.
 ŷ . 17. *respice in me*. C. *convertere in me*.
 ŷ . 21. *improperium exspectavit*. C. *improperium sustinuit*.
 ŷ . 28. *in justitiam tuam*. A. G. C. Colb. Ger. Gal. juxta Gr. *in justitia tua*.
 ŷ . 30. *salus tua Deus suscepit me*. A. R. Rom. G. H. C. *et salus vultus tui, Deus, suscepit me*.
 ŷ . 31. *nomen Dei*. R. Rom. juxta G. *addunt, mei*.
 ŷ . 34. *non despexit*. M. *non annullavit*. Gr. *ἐξουδένωσε*.
 ŷ . 35. *et omnia reptilia in eis*. R. Rom. M. G. C. *et omnia quæ in eis sunt*. H. *et omnia repentia in eo*. Hebr. *et omnia quæ moventur in eis*.
 ŷ . 36. *civitates Juda*. R. Rom. M. C. Car. Colb. Ger. Gal. *civitates Judæ*. G. juxta Gr. *civitates Judææ*. Et sic A. in MSS.

EX PSALMO LXIX.

- ŷ . 1. *quod salvum fecerit eum Dominus*. Rom. C. Car. Gal. juxta Gr. *eo quod salvum me fecit Dominus*.
 ŷ . 2. *Deus*. Rom. G. *Domine Deus*. C. *Domine Deus meus*.
 Item ŷ . 2. *Domine, ad adjuvandum me festina*. Hanc partem omittunt A. G. C. et Gr.

EX PSALMO LXX.

- ŷ . 1. *In te, Domine, speravi*. A. R. Rom. M. C. *Deus, in te speravi, Domine*. G. *Domine Deus, in te speravi*.
 ŷ . 8. *os meum laude*. R. Rom. M. G. C. *addunt tua*. Et sic Hebr.
 Item ŷ . 8. *ut cantem*. A. *ut hymnodicam*. R. Rom. M. C. *ut possim cantare*. G. *ut benedicam*.
 Item ŷ . 8. *magnitudinem tuam*. A. G. juxta Gr. *magnificentiam tuam*.
 ŷ . 10. *inimici mei mihi*. R. Rom. *inimici mei mala mihi*.
 ŷ . 13. *detrahentes animæ meæ*. A. *committentes animam meam*.
 ŷ . 14. *sperabo*. A. R. Rom. M. C. *in te sperabo*.
 ŷ . 15. *litteraturam*. A. R. Rom. G. M. C. *negotiationem, sive negotiationes*. Gr. *πραγματείας*.
 Item ŷ . 15. *in potentias Domini*. G. *in potentia tua, Domine*. Gr. *ἐν δυνατείαις*. Hebr. *in fortitudine*. Car. Colb. Ger. Gal. *in potentiam Domini*.
 ŷ . 21. *magnificentiam tuam*. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *justitiam tuam*. M. *addit, super me*.
 Item ŷ . 21. *consolatus es me*. R. Rom. M. C. *exhortatus es me*. in Gr. est *παρηγόριος*, verbum ambiguum, quod aliis itidem locis varietatem parit. Hic porro M. *addit, et de abyssis terræ iterum reduxisti me*. Simile additamentum exstat apud G. C.
 ŷ . 24. *mala mihi*. G. C. *animam meam*.

EX PSALMO LXXI.

- ŷ . 2. *in justitia*. R. Rom. G. *in tua justitia*.
 ŷ . 3. *pacem populo*. R. Rom. M. G. C. *et Gr. addunt, tuo*.
 Item ŷ . 3 et 4. *et colles justitiam*. *Judicabit, etc.* R. Rom. C. *et colles justitiam*. *In sua justitia judicabit, etc.* G. juxta Gr. *et colles*. *In justitia judicabit, etc.* Hujus lectionis meminit Aug. Enarr. in Psal. LXXI, n. 6.
 ŷ . 5. *in generatione et generationem*. A. juxta Gr. *generationes generationum*: omissa præpositione in. Et sic habebat Vulgata in Car. Colb. Ger. At. R. Rom. G. *in sæculum sæculi*.

- ŷ . 7. *auferatur luna*. A. R. Rom. M. G. C. *extollatur luna*.
 ŷ . 11. *reges terræ*. Gr. *nunc, et Vulgata in libris Car. Colb. Ger. Gal. caret voce terræ, quam ut superfluum deleverat Hieronymus, juxta Epist. 135*.
 ŷ . 14. *et honorabile nomen eorum coram illo*. M. *et præclarum nomen ejus coram ipsis*.
 ŷ . 15. *et adorabunt de ipso*. A. R. Rom. M. C. Car. Ger. juxta Gr. et Hebr. *et orabunt*. M. *pro ipso*. G. *pro eo*.
 ŷ . 16. *et florebut*. G. *et floriet*. C. *et florent*.
 ŷ . 17. *nomen ejus*. R. Rom. G. *addunt, et ante lunam sedes ejus*. M. *et ante lunam in sæcula sæculorum sedes ejus*.
 Item ŷ . 17. *magnificabunt eum*. M. *beatificabunt eum*.
 ŷ . 19. *majestatis*. A. G. juxta Gr. *gloriæ*: et sic infra loco *majestate*, habent gloria.
 Item ŷ . 19. *in æternum*. A. R. Rom. M. G. C. Gr. *addunt, et in sæculum sæculi*.

EX PSALMO LXXII.

- ŷ . 4. *non est respectus morti eorum*. A. in MSS. et R. Rom. M. C. *non est declinatio morti eorum*. G. *non est requies morti eorum*. Hebr. *non cogitaverunt de morte sua*. Amb. *non est reclinatio, etc.*
 Item ŷ . 4. *in plaga*. A. *in flagello*. G. *in pœna*.
 ŷ . 6. *superbia*. M. *superbia eorum in finem*.
 ŷ . 7. *Prodiit*. A. juxta Gr. *Prodiit*. G. *Exiit*.
 Item ŷ . 7. *in affectum*. A. R. Rom. M. Amb. *in dispositionem*. G. C. *in dispositione*. Gr. *εἰς διάθεσιν*.
 ŷ . 8. *nequitiam*. Gr. *sonat, in nequitia*.
 Item ŷ . 8. *in excelso*. A. juxta Gr. *in altum*. Rom. G. *in excelsum*.
 ŷ . 9. *in terra*. A. R. Rom. M. G. C. *super terram*.
 ŷ . 10. *Ideo convertetur populus meus hic*. A. R. Rom. M. Amb. G. C. juxta Gr. *Ideo revertetur huc populus meus*.
 ŷ . 11. *scit Deus*. A. R. Rom. G. C. juxta Gr. *scivit Deus*.
 ŷ . 14. *et castigatio mea*. A. *et argutio mea*. Rom. M. *et judex meus*. R. *et index meus*. Amb. *et vindex meus*. Hebr. *et increpatio mea*.
 ŷ . 15. *Ecce nationem reprobavi*. R. Rom. *ecce natio*. G. *ecce progenies*. R. Rom. *quibus disposui*. M. G. C. *cui disposui*. Amb. *ecce generationi filiorum tuorum sic disposui*. Augustinus testatur exemplaria quædam habere, *Ecce generationi. . . cui concinui*.
 ŷ . 16. *Existimabam ut cognoscerem hoc, labor est, etc.* A. juxta Gr. *Et suscepit cognoscere, hoc labor est, etc.* Porro particula *Et initio ŷ . reperitur in omnibus MSS. Vulgatæ et in Hebr.*
 ŷ . 17. *in novissimis eorum*. A. G. juxta Gr. *in novissima*: omisso eorum. At R. Rom. C. *in novissima eorum*.
 ŷ . 18. *posuisti eis*. R. Rom. *disposuisti eis mala*. M. C. *posuisti illis mala*. Amb. *posuisti eis bona*.
 Item ŷ . 18. *dum alleverentur*. A. M. *dum extollerentur*.
 ŷ . 20. *Velut somnium surgentium*. A. R. Rom. M. Amb. C. *Velut somnium exsurgentis*. G. *velut a somnio exsurgentes*.
 ŷ . 21. *inflammatum est*. A. R. Rom. Amb. C. juxta Gr. *delectatum est*. G. *lætatum est*. M. *exarsit*. Hebr. *contractum est*.
 Item ŷ . 21. *commutati sunt*. R. Rom. C. *resoluti sunt*. G. *alienati sunt*. Amb. *requieverunt*.
 ŷ . 22. *ad nihilum redactus sum*. G. *spretus sum*. Hebr. *insipiens*.
 ŷ . 23. *apud te*. A. *ad te*.
 ŷ . 24. *dexteram meam*. A. M. *dexteræ meæ*. G. *dextera mea*.
 ŷ . 25. *est in cælo*. R. Rom. M. Amb. *restat in cælo*. G. *superest in cælo*.
 ŷ . 28. *in Domino Deo*. A. M. C. *in Deo*. G. *in Domino Deo salutis meæ*.
 Item ŷ . 28. *prædicationes tuas*. A. R. Rom. M. G. C. *laudes, sive laudationes tuas*.

Item ψ . 28. in portis. A. in atris.

EX PSALMO LXXIII.

- ψ . 1. furor tuus. A. M. C. animus tuus.
 Item ψ . 1. pascuæ tuæ. A. R. Rom. M. C. gregis tui.
 ψ . 2. quam possedisti. G. quam acquisisti. R. Rom. M. C. quam creasti : quia interpres pro $\epsilon\lambda\tau\eta\sigma\omega$ accepit $\epsilon\lambda\tau\eta\sigma\omega$.
 Item ψ . 2. mons Sion, in quo habitasti in eo. A. montem Sion, istum quem inhabitasti in ipso : favet Gr. At R. mons Sion, in quo habitas in idipsum.
 ψ . 3. Leva manus tuas. A. R. Rom. Eleva manum tuam.
 Item ψ . 3. malignatus est. A. maligne operatus est.
 Item ψ . 3. in sancto. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. in sanctis tuis.
 ψ . 4. in medio solemnitate tuæ. R. Rom. G. C. in medio atrio tuo. Hebr. in medio pacti tui.
 ψ . 5. sicut in exitu super summum. A. sicut in egressum desuper. R. Rom. sicut in via supra summum. M. sicut in exitu de insuper. Gr. sicut in ingressu desuper. G. sicut in introitum eorum desuper.
 ψ . 6. in securi et ascia. A. in dolabro et fractorio.
 ψ . 8. Quiescere faciamus. A. R. Rom. M. G. C. Venite, comprimamus.
 ψ . 9. non cognoscet amplius. A. non cognoscet adhuc. G. nesciet adhuc.
 ψ . 11. manum tuam. R. Rom. faciem tuam. G. faciem tuam a nobis.
 Item ψ . 11. et dexteram tuam. G. et dextera tua.
 ψ . 13. in aquis. A. juxta Gr. in aqua. R. Rom. M. super aquas. G. super aquam.
 ψ . 14. capita draconis. A. M. G. caput draconis. R. Rom. C. caput draconis magni.
 ψ . 16. tu fabricatus es auroram et solem. A. G. juxta Gr. tu perfecisti solem et lunam. R. Rom. C. tu fecisti solem et lunam. M. tu præparasti lumen et solem. Hebr. tu ordinasti luminaria et solem.
 ψ . 18. Memor esto hujus. A. R. Rom. M. G. C. et Gr. addunt, creaturæ tuæ.
 Item ψ . 18. incitavit. A. R. Rom. M. G. C. exacerbavit Gr. $\pi\alpha\rho\acute{\omega}\xi\upsilon\upsilon\epsilon$. Hebr. blasphemavit.
 ψ . 20. quia repleti sunt, qui obscurati sunt terræ domibus iniquitatum. A. quia repleti sunt, qui, etc. domorum iniquarum. R. Rom. M. domorum iniquitatum. G. quia repleti (forte repletæ) sunt obscuritate terræ domus iniquitatum. Favet Hebr. quia repletæ sunt tenebris terræ habitationes iniquæ.
 ψ . 23. voces inimicorum tuorum. A. G. juxta Gr. vocem deprecantium te. M. vocem supplicum tuorum. R. Rom. voces quærentium te. C. vocem quærentium te.
 Item ψ . 23. ascendit semper. A. R. M. juxta Gr. ascendat semper ad te. Rom. ascendit semper ad te. G. ascendit in æternum. C. ascendit in sempiternum.

EX PSALMO LXXIV.

- ψ . 2. Narrabimus. A. juxta Gr. Enarrabo. R. Rom. M. G. C. Narrabo.
 ψ . 4. Liquefacta est. A. G. Defluxit.
 ψ . 6. Nolite extollere in altum cornu vestrum. A. Nolite ergo efferi : nisi forte id versiculum exponendo dixit Augustinus.
 ψ . 9. ex hoc in hoc. A. ex hoc in hunc.
 ψ . 10. annuntiabo in sæculum. A. juxta Gr. in sæculum gaudebo. R. Rom. M. in sæcula gaudebo. G. in Domino gaudebo.

EX PSALMO LXXV.

- ψ . 1. ad Assyrios. Id a Rom. abest. At. Gal. juxta Gr. ad Assyrium. G. pro Assyrio.
 ψ . 4. potentias arcuum. R. Rom. G. C. cornua arcuum. M. potestates : arcum.
 ψ . 5. Illuminans tu. Gr. sonat, Illuminas tu. Hebr. Lumen tu es.
 ψ . 6. in manibus suis. Particula in abest a Gr. eamque expungi vult Hieron. in Epist. 135.
 ψ . 8. resistet tibi. M. addit, contra faciem tuam.
 Item ψ . 8. ex tunc ira tua. A. G. C. tunc ab ira tua.

SANCT AUGUST. IV.

R. ex tunc ab ira tua. Gr. ab ira tua : omisso ex tunc.

- ψ . 9. auditum fecisti. A. C. jaculatus es. G. jactasti. R. Rom. jaculatum est. Gr. $\eta\chi\omicron\upsilon\tau\iota\sigma\alpha\varsigma$: pro quo nonnulli codices, $\eta\chi\omicron\nu\tau\iota\sigma\alpha\varsigma$.
 ψ . 10. mansuetos terræ. R. Rom. M. C. quietos terræ.
 ψ . 11. diem festum agent tibi. A. solemnia celebrabunt tibi.
 ψ . 12. qui in circuitu ejus. In A. M. et Hebr. additur, sunt.
 Item ψ . 12. offertis. A. M. cum Hebr. offerent. G. offerunt. G. juxta Gr. afferent. Et sic Vulgata in Car. Col. Ger. Gal.

EX PSALMO LXXVI.

- ψ . 2. voce mea ad Deum. A. Rom. G. C. juxta Gr. et vox mea ad Deum. R. M. vox mea, etc. omisso et.
 ψ . 3. contra eum. A. R. Rom. M. G. coram eo. C. contra eum semper.
 Item ψ . 3. Renuit, etc. A. M. Negavit. G. Recusavit. R. Rom. C. Negavi consolari animam meam.
 ψ . 4. et exercitatus sum. A. juxta Gr. garrivi, omisso et. Hebr. loquebar in memetipso. G. alienatus sum.
 Item ψ . 4. et defecit. R. Rom. M. C. et defecit paulisper.
 ψ . 5. Anticipaverunt vigilias oculi mei. A. C. Anticipaverunt vigilias omnes inimici mei. G. Præoccupaverunt custodias omnes inimici mei : favet Gr.
 ψ . 6. Cogitavi. G. Recordatus sum.
 Item ψ . 6. et annos æternos in mente habui. A. et annorum æternorum memor fui. G. et annos æternos memoratus sum.
 ψ . 7. et exercitabar. A. juxta Gr. garriebam. G. cogitabam. M. exercitabam : omisso et, quod etiam ab aliis libris abest.
 Item ψ . 7. et scopebam. A. et perscrutabar. M. G. C. et ventilabam. R. Rom. et ventilabam in me. Gr. $\kappa\alpha\iota \epsilon\pi\alpha\lambda\lambda\omicron\nu$.
 ψ . 8. Numquid. A. Non. R. Rom. G. Et dixi, Numquid. C. Et dixi, Non.
 Item ψ . 8. projiciet. A. repellet.
 Item ψ . 8. ut complacitior sit adhuc. A. ultra, ut beneplacitior sit adhuc. M. ut beneplacitum sit adhuc. G. benefacere adhuc.
 ψ . 9. abscindet a generatione in generationem. R. Rom. C. abscidet a sæculo et generatione. G. amputabit a sæculo et generatione usque in sæculum. M. abscindet, et complebit verbum a generatione in generationem.
 ψ . 13. et in adinventionibus tuis exercebor. A. et in affectionibus tuis garriam. R. Rom. M. C. et in observationibus tuis exercebor. G. et in obsecrationibus, etc.
 ψ . 14. sicut Deus noster. G. præter Deum nostrum.
 ψ . 15. qui facis mirabilia. A. R. Rom. M. G. addunt, solus.
 ψ . 18. multitudo. M. a multitudine.
 ψ . 19. transeunt. A. R. Rom. G. C. pertransierunt. M. transierunt. Hebr. discurrebant.
 Item ψ . 19. Illuxerunt coruscationes tuæ. A. Apparuerunt fulgura tua.
 Item ψ . 19. commota est. R. Rom. vidit.
 ψ . 21. et Aaron. G. addit, sacerdotum tuorum.

EX PSALMO LXXVII.

- ψ . 2. propositiones. G. propositionem meam.
 Item ψ . 2. ab initio. R. Rom. G. C. ab initio sæculi.
 ψ . 4. in generatione altera. G. C. juxta Gr. in generationem alteram.
 ψ . 5. Quanta mandavit. . . nota facere ea. R. Rom. G. C. juxta. Gr. Quam mandavit. R. Rom. ut notam facerent eam. G. C. notam facere eam.
 ψ . 6. et narrabunt. A. et narrent. R. Rom. et narrabunt eam.
 ψ . 8. generatio prava et exasperans. A. generatio prava et amaricans. G. natio prava et exacerbans. R. Rom. M. genus pravum et peramarum. Et sic fere C.
 ψ . 9. intendentes et mittentes arcum. R. Rom. intendentes arcum, et mittentes sagittas suas. Sic etiam

(Deux.)

- G. omisso tantum suas. At. C. intendentes et mittentes sagittas.
- ŷ. 12. fecit mirabilia. A. juxta Gr. quæ fecit mirabilia.
- ŷ. 13. et perduxit eos. A. G. et trajecit eos. Hebr. et transduxit eos.
- Item ŷ. 13. quasi in utre. A. quasi in utres. R. Rom. G. C. Car. Colb. quasi in utrem. Gr. quasi utrem. Hebr. quasi acervum.
- ŷ. 14. in nube diei. G. cum Hebr. in nube per diem. In Gr. est ἡμέρας, quod ibi sonat die.
- ŷ. 17. in iram excitaverunt. . . . in iniquo. A. M. G. et exacerbaverunt. A. R. Rom. M. G. C. in siccitate.
- ŷ. 21. et distulit. R. Rom. G. C. et distulit, et superposuit.
- ŷ. 25. cibaria misit, etc. R. Rom. M. C. frumentationem misit, etc. Gr. ἐπιποιτισμόν. G. escas misit eis in satietate.
- ŷ. 26. Transtulit Austrum de cælo. R. Rom. M. Et excitavit Austrum de cælo. Sic etiam G. C. omisso tantum et.
- Item ŷ. 26. et induxit. G. et superduxit.
- ŷ. 30. fraudati. A. privati.
- ŷ. 31. pingues eorum. A. in plurimis eorum R. Rom. M. G. plurimos eorum. Gr. sonat in pinguibus.
- Item ŷ. 31. impedivit. Gr. sonat compedivit. Hebr. incurvavit.
- ŷ. 34. et revertebantur, et diluculo veniebant ad eum. R. et convertebantur, et ante lucem, etc. Rom. M. C. et convertebantur ante lucem, etc. G. et convertebantur, et vigilabant diluculo ad eum. A. R. Car. Ger. juxta Gr. veniebant ad Deum. Hebr. consurgebant ad Deum.
- ŷ. 37. nec fideles habiti sunt, etc. R. Rom. M. nec fides habita est illis, etc. G. neque crediderunt in testamentum ejus.
- ŷ. 38. et abundavit ut averteret. . . . et non accendit. A. juxta Gr. et abundabit ut avertat. . . . et non accendit.
- ŷ. 42. die qua. R. Rom. M. G. C. qua die.
- ŷ. 44. et imbres eorum. R. Rom. M. G. et pluviales aquas eorum. C. fluviales aquas, etc.
- ŷ. 45. cænomyiam. R. Rom. M. C. muscam caninam: juxta Gr. κυνόμυϊαν: quod enarrando sequitur Augustinus. At Hieron. in Epist. 135 scribi vult non cynmoyam, sed cænomyiam, græce κυνόμυϊαν: ipseque interpretatur ex Hebr. omne genus muscarum.
- Item ŷ. 45. et disperdidit eos. R. Rom. M. G. et exterminavit eos. G. et corruptit eos.
- ŷ. 46. ærugini. A. rubigini. G. caniculæ. Hebr. bruchō.
- ŷ. 47. in pruina. G. in gelicidia.
- ŷ. 50. animabus eorum. A. Car. Colb. Ger. juxta Gr. animarum eorum.
- ŷ. 52. et abstulit. G. et promovit.
- ŷ. 54. montem, quem. R. Rom. M. C. juxta Gr. montem hunc, quem. G. et Hebr. montem istum, quem.
- Item ŷ. 54. distributionis. G. hæreditatis.
- ŷ. 55. Et habitare fecit. R. G. C. Et habitavit.
- ŷ. 57. et non servaverunt pactum. Rom. et non observaverunt. G. et repulerunt. Nec habetur pactum in Rom. C. G. At Hebr. et prævaricati sunt.
- ŷ. 69. in terra quam fundavit in sæcula. R. Rom. C. juxta Gr. in terra fundavit eam in sæcula. G. et in terra fundavit eam in æternum.
- ŷ. 72. et in intellectibus. A. et in intellectu. R. Rom. M. G. C. et in sensu. Hebr. et in prudentia.

EX PSALMO LXXVIII.

- ŷ. 1. in pomorum custodiam. R. velut pomorum custodiarium. G. velut casam pomarii. Hebr. in acervos lapidum.
- ŷ. 2. morticina. R. Rom. M. G. C. mortalia. Hebr. cadavera.
- ŷ. 10. et innotescat. R. Rom. G. et innotescant.

Item ŷ. 10. Ultio sanguinis R. Rom. M. G. C. Vindica sanguinem.

ŷ. 11. posside filios mortificatorum. A. recipe in adoptionem filios mortificatorum. R. Rom. M. C. posside filios morte punitorum. G. posside filios in adoptione morte punitorum.

ŷ. 13. pascuæ tuæ. G. R. Rom. M. C. gregis tui.

EX PSALMO LXXIX.

ŷ. 1. testimonium Asaph. A. addit, pro Assyriis. G. C. pro Assyrio: juxta Gr.

ŷ. 2. velut ovem. A. G. C. Car. Colb. Ger. Gal. juxta Gr. velut oves. Hebr. quasi gregem.

Item ŷ. 2. manifestare. A. R. Rom. M. G. C. appare.

ŷ. 4. et ostende. A. et illumina.

ŷ. 10. Dux itineris fuisti. A. R. Rom. M. G. C. Viam fecisti. Hebr. Præparasti: nec addit viam.

Item ŷ. 10. et implevit terram. R. Rom. C. juxta Gr. et repleta est terra. G. et replesti terminos terræ.

ŷ. 13. destruxisti. R. Rom. M. deposuisti.

ŷ. 15. convertere. A. juxta Gr. convertere vero. R. Rom. M. converte nunc.

ŷ. 16. Et perface eam. R. Rom. M. G. C. et dirige eam: accepto nimirum κατόρθωσαι, προ κατάρτισαι.

Item ŷ. 16. filium hominis. Vox hominis abest a Car. Colb. Gal. et Hebr.

ŷ. 17. et suffossa. R. Rom. M. G. C. et effossa manu.

EX PSALMO LXXX.

ŷ. 1. pro torcularibus. A. Rom. Gal. addunt, quinta sabbati. G. autem addit, Domini.

ŷ. 4. Buccinate in Neomenia tuba. A. Tuba canite in initio mensis tubæ. R. Rom. M. Canite in initio mensis tuba.

ŷ. 6. posuit illud. R. M. G. C. posuit eum. Gr. αὐτόν. Et sic Hebr.

ŷ. 9. et contestabor te. A. et loquar, et testificabor tibi. Sic fere R. Rom. C.

ŷ. 13. secundum desideria. A. secundum affectiones.

Item ŷ. 13. in adinventionibus suis. A. juxta Gr. in affectionibus suis. R. Rom. M. G. C. in voluntatibus suis. Hebr. in consiliis suis.

ŷ. 15. Pro nihilo. A. In nihilum. R. Rom. M. G. C. Ad nihilum. Gr. In nihilo. Hebr. Quasi nihilum.

EX PSALMO LXXXI.

ŷ. 1. dijudicat. A. discernere. R. Rom. M. G. C. discernit.

ŷ. 2. et facies. M. et personas.

ŷ. 8. hæreditabis. A. G. C. disperdes. Cyprianus in 2. Testim. exterminabis.

EX PSALMO LXXXII.

ŷ. 4. malignaverunt consilium. R. Rom. astute cogitaverunt consilium. M. dolose cogitaverunt, etc.

ŷ. 6. cogitaverunt unanimiter. R. Rom. M. C. cogitaverunt consensum in unum: forte pro consensu, juxta Gr.

ŷ. 9. in adjutorium. R. Rom. M. G. C. Gr. in susceptionem.

ŷ. 13. sanctuarium Dei. Gr. altare Dei.

EX PSALMO LXXXIII.

ŷ. 2. dilecta. A. dilectissima. R. Rom. M. G. C. amabilia.

ŷ. 6. auxilium abs te. A. juxta Gr. susceptio ejus abs te.

Item ŷ. 6. in corde suo disposuit. A. R. Rom. M. G. C. in corde ejus, etc. Verbum disposuit omittitur in C.

ŷ. 7. in loco, quem posuit. A. R. Rom. M. G. C. in locum. A. quem disposuit. R. quem disposuisti ei. Rom. quem disposuisti eis. G. C. quem disposuit eis.

ŷ. 8. de virtute in virtutem. A. a virtutibus in virtutem.

EX PSALMO LXXXIV.

ŷ. 4. iram tuam. G. C. addunt, in finem.

ŷ. 5. Deus salutaris noster. A. Domine sanitatum nostrarum. G. Deus salutarium nostrorum.

ŷ. 6. Numquid in æternum, etc. A. M. G. Non in æternum irascaris nobis, vel extendas. Concordant

R. Rom. nisi quod præmittunt particulam ut. Hebr. Noli in æternum irasci, etc.

γ. 7. *Deus tu conversus.* A. R. Rom. M. G. C. *Deus tu convertens.* Hebr. *Nonne tu revertens.*

γ. 9. *qui convertuntur ad cor.* A. juxta Gr. *qui convertuntur cor ad ipsum.* R. *qui convertentur ad ipsum.* Rom. *qui convertuntur ad ipsum.* Sic etiam G.; sed addit, *ex corde suo.* M. *qui convertuntur coram ipso.*

γ. 11. *osculatæ sunt.* R. Rom. M. G. C. *complexæ sunt se.*

γ. 13. *dabit benignitatem.* A. *dabit suavitatem.* Gr. *χρηστότητα* C. *benedictionem.*

EX PSALMO LXXXV.

γ. 2. *sanctus sum.* M. *sanctus es.*

γ. 3. *clamavi* G. C. Gr. et Hebr. *clamabo.*

γ. 6. *Auribus percipe.* A. *Auribus infige.*

γ. 10. *tu es Deus solus.* G. et Gr. addunt, *magnus.*

γ. 11. *et ingrediar.* A. R. Rom. C. *et ambulabo.* Hebr. *ut ambulem.*

γ. 16. *da imperium tuum.* R. Rom. M. G. C. *da potestatem.* Solus codex C. cum Gr. addit, *tuam.* Hebr. *habet, da fortitudinem tuam.*

γ. 17. *in bonum.* A. Rom. G. C. *in bono.*

Item γ. 17. *consolatus es.* C. *exhortatus es.*

EX PSALMO LXXXVI.

γ. 5. *Numquid Sion.* A. R. Rom. M. G. C. *Mater Sion.* Gr. *μήτηρ Σιών*: pro quo a LXX *μήτηρ Σιών* scriptum fuisse contendit auctor commentarii in Psalmos Hieronymo tributi. At Hebr. *habet, Ad Sion autem dicitur.*

Item γ. 5. *natus est.* A. R. Rom. M. G. C. *factus est.*

γ. 6. *narrabit.* R. Rom. G. C. *narravit.*

Item. γ. 6. *in scripturis.* A. juxta Gr. *in scriptura.*

γ. 7. *lætantium omnium.* R. Rom. addunt, *nostrum.* M. G. *habent, lætantibus omnibus nobis.*

EX PSALMO LXXXVII.

γ. 1. *pro Mahaleth.* A. *pro Melech.* G. *pro Maleleth.* Item γ. 1. *Ezrahitæ.* A. Rom. G. Gal. Gr. *Israëlitæ.* Sic etiam in titulo Psal. 88, n. 1.

γ. 6. *vulnerati dormientes.* R. Rom. G. *vulnerati dormientes projecti.* Gr. *vulnerati projecti dormientes.*

γ. 8. *fluctus tuos.* A. *suspensiones tuas.* R. Rom. M. G. *elationes tuas.* Hujus lectionis meminit Aug. At C. *elevationes tuas.* Gr. *μετωπισμούς σου.*

γ. 10. *langæerunt.* A. R. Rom. M. G. C. *infirmati sunt.*

γ. 13. *in terra oblivionis.* A. C. *in terra oblita.* M. *in terra obliterated.*

γ. 15. *repellis orationem meam.* M. G. *repulisti animam meam.* Hebr. *abjicis animam meam.*

EX PSALMO LXXXVIII.

γ. 2. *Misericordias Domini.* A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *Misericordias tuas, Domine.*

γ. 3. *in eis.* Hoc abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.

γ. 11. *et in brachio virtutis tuæ.* R. Rom. M. G. C. *et in virtute brachii tui.*

γ. 18. *et in beneplacito tuo.* M. *et in tua justitia.* G. *et in bona voluntate tua.* C. *et in nomine tuo.* Hebr. *et in misericordia tua.*

γ. 20. *in visione sanctis tuis.* A. R. Rom. M. G. C. *in aspectu filiiis tuis.* Favet Gr.

γ. 21. *in oleo sancto meo.* Gr. *sonat in misericordia sancta.* Et sic Hieron. in Isai. LV.

γ. 28. *præ regibus terræ.* A. G. C. *apud reges terræ.*

γ. 34. *ab eo.* M. C. *ab eis.*

Item γ. 34. *neque nocebo.* M. addit, *eis.* C. *habet, neque decipiam.*

γ. 35. *non faciam irrita.* A. *non reprobabo.*

γ. 39. *et despexisti.* A. *et ad nihilum deduxisti.* G. *et pro nihilo duxisti, et neglexisti nos.* Gr. *καὶ ἐξουδένωσας.*

γ. 40. *Evertisti.* R. Rom. M. C. Car. Colb. Gal. *Avertisti.*

Item γ. 40. *sanctuarium ejus.* A. R. Rom. M. G. C.

juxta Gr. *sanctitatem ejus.* Hebr. *diadema ejus.*

γ. 41. *firmamentum ejus.* A. R. Rom. M. G. C. Gr. *munitiones ejus.* Et sic Hebr.

γ. 43. *deprimentium eum.* A. R. Rom. M. G. C. Gr. *inimicorum ejus.* Hebr. *hostium ejus.*

γ. 45. *Destruxisti eum ab emundatione.* A. R. Rom. M. G. C. Gr. *Dissolvisti eum,* etc. G. *a destructione.*

γ. 46. *dies temporis ejus.* A. G. C. juxta Gr. *dies sedis ejus.*

γ. 47. *avertis.* A. M. *avertis.* R. Rom. *irasceris.* G. C. *avertis te.*

EX PSALMO LXXXIX.

γ. 2. *tu es Deus.* Vox *Deus* abest ab A. Rom. M. G. C. et Gr.

γ. 4. *et custodia.* A. *et sicut vigilia.* R. Rom. M. G. C. *et sicut custodia.*

γ. 9. *meditabuntur.* A. *meditabantur.* Favet Gr.

γ. 12. *sic notam fac.* A. *notam fac mihi:* omisso *sic* R. Rom. G. *notam fac nobis.*

Item γ. 12. *et eruditos.* Nonnulli codices teste Augustino, *et compeditos,* quod in Gr. pro *πεποιδευμένους,* quidam legerent *πεπεδημένους.*

γ. 13. *usque quo.* R. Rom. M. G. *aliquantulum.*

γ. 17. *et opus manuum nostrarum dirige.* Id abest a R. Rom. G. C. et a Gr. Vide infra Enarr. in Psal. 89, n. 17.

EX PSALMO XC.

γ. 3. *liberavit.* A. *eruet.* M. *liberabit:* juxta Gr.

γ. 4. *Scapulis suis.* A. juxta Gr. *Inter scapulas suas.* G. C. Car. Ger. Gal. *In scapulis suis.*

γ. 6. *ab incursu.* A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. *a ruina.*

γ. 10. *Non accedet ad te malum.* A. R. Rom. M. G. C. Gr. *Non accedent ad te mala.*

γ. 12. *portabunt te.* A. juxta Gr. *tollent te.*

Item γ. 12. *ne forte.* A. M. G. C. Gr. *nequando.* R. Rom. *ne unquam.*

EX PSALMO XCI.

γ. 8. *et apparuerint omnes.* A. M. *prospexerint omnes.* G. *et proscultati sunt eum.* C. *et proscultata sunt omnes.*

γ. 10. *Quoniam ecce inimici tui.* Id secundo loco abest ab A. R. Rom. G. C. et a Gr.

γ. 11. *in misericordia uberi.* A. G. *in misericordia pingui.*

γ. 12. *Et despexit oculus meus inimicos meos.* A. R. Rom. M. G. C. Gr. *Et respexit,* etc. Hebr. *Et respiciet,* etc. A. juxta Gr. *in inimicis meis.* G. *oculus tuus:* et infra, *audient aures tuæ.*

γ. 15. *Adhuc multiplicabuntur.* G. *Supermultiplicabuntur.* Gr. *Tunc multiplicabuntur.*

Item. γ. 15. *et bene patientes.* A. juxta Gr. *et tranquillii.*

EX PSALMO XCII.

Tit. *in die ante sabbatum.* G. *in die sabbati.*

Ibid. *quando fundata est.* Rom. G. C. Car. Gal. *quando inhabitata est.*

γ. 1. *et præcinxit se.* A. *et præcinctus est.* R. Rom. M. G. C. *et præcinxit se virtutem.*

γ. 3. *elevaverunt flumina fluctus suos.* Id abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.

γ. 4. *elationes maris.* A. *suspensuræ maris.*

γ. 5. *credibilia.* A. *credita.* Favet Gr.

EX PSALMO XCIII.

γ. 1. *libere egit.* A. juxta Gr. *fidenter egit.*

γ. 4. *Effabuntur.* A. *Respondent.* R. Rom. M. G. C. *Pronuntiabunt.*

γ. 9. *non audiet.* G. juxta Gr. *non audit.*

γ. 15. *et qui juxta illam.* A. *et qui habent eam.* R. Rom. G. C. *et qui tenent eam.* M. *et contineant eam.* Hebr. *et sequentur illud:* subaud. *judicium.*

Item. γ. 15. *omnes qui.* Pronomen *qui* abest ab A. G.

γ. 19. *consolationes tuæ.* A. M. G. *exhortationes tuæ.*

Item γ. 19. *lætificaverunt.* Gr. *sonat, dilexerunt.*

γ. 20. *laborem.* A. R. Rom. M. G. C. *dolorem.*

γ. 23. *iniquitatem ipsorum, et in malitia eorum.* A. *se-*

cundum opera eorum, et secundum malitiam eorum.
Favet M.

Item ψ . 23. disperdet illos. Id non repetitur in A. R. Rom. M. G. C. nec in Gr.

EX PSALMO XCIV.

ψ . 2. præoccupemus. A. M. G. C. præveniamus.

ψ . 3. super omnes Deos. Ad isthæc verba apud A. R. Rom. G. C. Gr. subsequitur, Quoniam non repellet Dominus plebem suam : quod a Vulgata in excusis Bibliis et in MSS. abest.

ψ . 4. et altitudines montium ipsius sunt. R. Rom. et altitudines montium ipse conspicit.

ψ . 5. et siccam. . . formaverunt. A. R. Rom. M. G. et aridam. A. finxerunt. R. Rom. M. G. fundaverunt. Hebr. plasmaverunt.

ψ . 7. populus pascuæ ejus, et oves manus ejus. R. Rom. populus ejus, et oves pascuæ ejus : qui versiculus est Psal. xcix, 3.

ψ . 9. in irritatione. A. in amaricatione. R. Rom. M. G. C. in exacerbatione.

Item ψ . 9. probaverunt me. Particula me deest in R. Rom. M. G. et Gr.

ψ . 10. offensus sui, etc. A. R. Rom. M. proximus sui, etc. C. adhæsi. G. odio sui in gentibus, et conversatus sum generationi isti. Hebr. displicuit mihi generatio illa.

Item ψ . 10. Hi errant corde. His verbis apud C. subjicitur, Propter quod odio habui hanc generationem. Hinc sequitur, Et ipsi non cognoverunt, etc.

ψ . 11. ut juravi. A. R. Rom. M. C. quibus juravi.

EX PSALMO XCV.

ψ . 2. annuntiate de die in diem. A. R. Rom. M. G. C. bene nuntiate, etc. G. diem ex die : ad verbum ex Gr.

ψ . 10. quia Dominus regnavit. A. R. Rom. G. C. Dominus regnavit a ligno.

Item ψ . 10. populos in æquitate. R. Rom. G. C. addunt, et gentes in ira sua.

EX PSALMO XCVI.

ψ . 1. restituta est. Rom. C. Car. restaurata est.

ψ . 2. correctio. A. directio. C. correptio. Hebr. firmitermentum.

ψ . 5. a facie Domini omnis terra. A. juxta Gr. a facie Domini omnis terræ. Hebr. a facie Dominatoris omnis terræ. R. Rom. C. a facie Domini tremuit omnis terra.

ψ . 8. filia Judæ. A. G. juxta Gr. filia Judææ.

ψ . 10. sanctorum suorum. A. R. Rom. M. G. servorum suorum.

EX PSALMO XCVII.

ψ . 1. Salvavit sibi. A. Sanavit ei. R. Rom. M. Salvavit eum. G. C. Liberavit eum.

ψ . 3. misericordiæ suæ. A. R. Rom. M. G. juxta Gr. addunt, Jacob.

ψ . 6. in tubis ductilibus. M. G. in tubis abietum. Gr. ἑλαταις : quo ex verbo varietas profecta est ; quia adjectivo ἑλατός ductilis, et substantivo ἑλάτη abies significatur.

ψ . 8. plaudent manu, simul montes, etc. A. R. Rom. M. G. plaudent manibus in idipsum : montes, etc.

ψ . 9. quoniam venit. Isthæc verba iterato ponuntur in A. R. Rom. M.

EX PSALMO XCVIII.

ψ . 1. qui sedet. R. Rom. M. C. Car. Colb. Ger Gal. qui sedes.

ψ . 3. quoniam terribile et sanctum est. R. Rom. C. et terribili, quoniam sanctum est.

ψ . 4. directiones. A. R. Rom. M. æquitatem. G. C. æquitates. Et sic Hebr. In Gr. est εὐθύτητας.

ψ . 5. quoniam sanctum est. A. C. juxta Gr. quoniam sanctus est. Et sic Hebr.

ψ . 8. et ulciscens in omnes adinventiones eorum. A. et vindicans in omnes affectiones eorum. R. Rom. M. G. C. et vindicans in omnia studia eorum.

EX PSALMO XCIX.

ψ . 1. in confessione. G. juxta Gr. in confessionem.

ψ . 4. in hymnis : confitemini illi. R. Rom. in hymnis confessionum. G. in hymnis confessionis : nec addunt, confitemini illi.

EX PSALMO C.

ψ . 2. et 6. in via immaculata. G. C. in via irreprehensibili.

Item ψ . 2. domus meæ. R. Rom. G. C. domus tuæ.

ψ . 7. Non habitabit. A. juxta Gr. Non habitavit. G. Non inhabitabat.

EX PSALMO CI.

ψ . 1. cum anxius fuerit et. . . effuderit. A. cum angetur, et. . . effudit. G. cum acedaretur, et. . . effunderet.

ψ . 4. sicut cremium aruerunt. A. R. Rom. sicut in frixorio confrixa sunt. Sic fere G. At M. sicut frixorio confrixa sunt. C. sicut frixorium confrixa sunt. Favet Gr.

ψ . 5. Percussus sum. A. G. C. Percussum est. Et sic Hebr.

ψ . 6. adhæsit os meum. A. R. Rom. G. C. adhæserunt ossa mea.

ψ . 7. in domicilio. A. in parietinis.

ψ . 8. solitarius in tecto. A. M. G. singularis, etc. R. Rom. C. unicus. R. Rom. M. G. C. in ædificio.

ψ . 10. cum fletu. G. cum felle.

ψ . 15. Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus. A. juxta Gr. Quoniam beneplacitum habuerunt servi tui in lapides ejus. Sic etiam R. Rom. M. C. ommissa tantum particula in. At G. Quoniam bene senserunt servi tui lapides ejus.

Item ψ . 15. et terræ ejus. A. M. G. et pulveris ejus. Favet Gr. et Hebr.

ψ . 17. ædificavit. A. R. Car. ædificabit. Et sic Gr. et Hebr.

ψ . 21. filios interemptorum. A. filios mortificatorum. M. filios morte afflictorum. Hebr. filios mortis.

ψ . 23. et reges. A. R. Rom. G. et regna. Et sic Hebr.

ψ . 25. in generationem et generationem. A. juxta Gr. in generatione generationum.

EX PSALMO CII.

ψ . 2. retributiones ejus. Gr. sonat, laudationes ejus.

ψ . 4. de interitu. A. de corruptione. Et sic Hebr.

ψ . 9. Non in perpetuum irascetur, neque in æternum comminabitur. A. R. Rom. M. G. C. Gr. Non in finem irascetur, neque in æternum indignabitur.

ψ . 14. Recordatus est quoniam pulvis sumus. A. juxta Gr. Memento quia pulvis sumus. R. Rom. G. C. Memento, Domine, quia pulvis sumus.

ψ . 19. omnibus dominabitur. G. juxta Gr. omnium dominatur.

EX PSALMO CIII.

ψ . 3. et seq. tegis aquis. . . . ponis, etc. A. protegit in aquis. R. Rom. M. G. C. tegit in aquis. A. R. Rom. M. G. C. ponit. . . . ambulat. . . . facit angelos suos. . . . fundavit terram, etc.

ψ . 11. exspectabunt onagri in siti sua. A. juxta Gr. suscipient onagri in silim suam.

ψ . 14. ut educas. A. R. Rom. M. G. C. juxta Gr. et Hebr. ut educat.

ψ . 15. lætificet. A. M. G. C. juxta Gr. et Hæbr. lætificat.

Item ψ . 15. confirmet. A. M. G. C. Gr. confirmat. Hebr. roborat.

ψ . 18. Herodii domus, etc. A. R. Rom. M. G. C. Fulicæ domus. M. Sturni domus ducatum eis præbet. Hebr. Milvo abies domus ejus.

Item ψ . 18. herinaciis. A. hericiis et leporibus.

ψ . 24. possessione tua. A. R. Rom. M. G. C. creatura tua. Et sic Gr. nunc habens κτισεως, creatura, pro κτισεως, possessione.

ψ . 25. et spatiosum manibus. Vox manibus abest ab A. R. Rom. M. G. C. et a Gr.

ψ . 27. in tempore. A. M. addunt, opportuno.

- ψ. 34. *Jucundum sit ei eloquium meum.* A. R. Rom. M. G. C. *suavis sit ei.* A. M. *disputatio mea.* R. Rom. G. C. *laudatio mea.*
- EX PSALMO CIV.
- ψ. 14. *Non reliquit.* A. Hebr. *dimisit.* R. Rom. M. G. C. *Non permisit.*
- ψ. 18. *pertransiit animam ejus.* G. C. Car. juxta Gr. *pertransiit anima ejus.* Hebr. *in ferrum venit anima ejus.*
- ψ. 22. *et senes ejus prudentiam doceret.* Gr. interprete Augustino sonat, *et seniores ejus sapientiam doceret.*
- ψ. 28. *et non exacerbavit sermones suos.* Lectiones duas adducit Augustinus, unam in plurimis codicibus a se inventam, scilicet, *et exacerbaverunt sermones ejus.* Alteram in duobus tantum libris, *et non exacerbaverunt sermones ejus.* Priorem lectionem habent G. et Gr. At R. Rom. M. ferunt, *quia exacerbaverunt sermones ejus.* C. *et non præteriit sermones suos.* Hebr. *et non fuerunt increduli verbis ejus.*
- ψ. 30. *Edidit terra eorum ranas.* A. *Dedit terram eorum ranas.* R. M. *Misit terra,* etc. Rom. *Misit in terra,* etc. C. *Et misit,* etc. Hebr. *Ebullivit terra,* etc.
- ψ. 31. *et venit cynomyia.* M. *et venit musca canina.*
- Item ψ. 31. *et scyniphes.* G. *et vermes.*
- ψ. 38. *quia incubuit.* R. Rom. M. G. *quia cecidit.* Hebr. *quia irruerat.*
- ψ. 40. *Petierunt.* R. Rom. *Petierunt carnes.* C. *Petierunt carnem.*
- ψ. 41. *in sicco.* M. *in siccis.* Suffragantur. C. Gr. et Hebr.
- ψ. 44. *et labores.* C. *et civitates.*
- EX PSALMO CV.
- ψ. 1. *quoniam bonus.* Gr. *χρηστός*, quod verbum hic, et in subsequente psalmo, nonnulli, teste Augustino, interpretati sunt, *suavis.* Hinc ipse in ψ. 5 pro *χρηστότης*, habet *suavitate*, ubi vulgata *bonitate.* Sic in Psal. cxviii, ψ. 65 et aliis locis varietas contingit.
- ψ. 5. *Ad videndum.* . . . *ad lætandum.* . . . *ut lauderis.* Observat Augustinus Græcam locutionem primum, hic unam esse, ut dici deberet, *ad laudandum;* deinde aliis duobus modis verti potuisse, nimirum, *Ut videas, ut læteris, ut lauderis:* vel, *Ut videamus, ut lætemur, ut laudemur.* Hebr. habet, *Ut videam, et læter, et exsultem.*
- ψ. 7. *Et irritaverunt.* C. *Et exacerbaverunt.* Quidam codices, teste Augustino, *Et amaricaverunt.*
- Item ψ. 7. *in mare, mare Rubrum.* Vox *mare* non repetitur apud R. Rom. M. G. C. Gr. Enarr. in Psal. 105, n. 7.
- ψ. 9. *et deduxit eos in abyssis.* A. R. Rom. M. *et eduxit eos,* etc. R. Rom. M. G. *in aquis multis.*
- ψ. 12. *et laudaverunt laudem ejus.* R. Rom. M. *et cantaverunt laudes ejus.*
- ψ. 13. *Cito fecerunt, oblitii sunt.* G. *Festinauerunt, et oblitii sunt.* C. *Cito oblitii sunt.* Et sic Hebr.
- ψ. 17. *super congregationem Abiron.* C. *tabernaculum.* A. *biron:* omisso, *et operuit super.*
- ψ. 20. *in similitudinem.* A. *in similitudine.*
- ψ. 28. *Et initiati sunt Beelphegor.* R. Rom. M. C. *Et consecrati sunt,* etc. G. *et consummati sunt vehementer.*
- ψ. 29. *in adinventionibus suis.* R. Rom. G. C. Hebr. *in studiis suis.* M. *in observationibus suis.* Et sic postea R. Rom. in ψ. 39, quo loco M. habet *studiis.*
- ψ. 30. *et placavit.* R. Rom. M. G. C. *et exoravit.*
- ψ. 38. *Et infecta est.* A. M. G. C. *Et interfecta est:* juxta Gr. *ἐφονοκτονήθη.* Et sic habet Vulgata in Car. Ger.
- ψ. 40. *furore.* R. Rom. G. *animo.*
- ψ. 44. *et audivit.* A. et Hebr. *cum audiret.* R. Rom. M. G. C. *cum exaudiret.*

EX PSALMO CVI.

- ψ. 8. *misericiordiæ ejus.* G. *misericordias ejus,* con-

stanter quoties repetitur iste versiculus: et plerumque suffragatur C.

- ψ. 11. *exacerbaverunt . . . irritaverunt.* A. *inamaricaverunt . . . exacerbaverunt.*
- ψ. 20. *de interitionibus.* A. G. *de corruptela.* R. Rom. Hebr. *de interitu.* M. *de corruptionibus.* Gr. *ἐκ τῶν διαφθορῶν.*
- ψ. 29. *Et statuit procellam ejus in auram.* A. G. juxta Gr. *et imperavit procellæ, et stetit in auram.* M. *et percussit procellam, et stetit in auram.*
- ψ. 36. *civitatem.* G. C. juxta Gr. *civitates.*
- ψ. 37. *fructum nativitatis.* A. *fructum frumenti.* Gr. *fructum geniminis.* Hebr. *fruges genimina.*
- ψ. 39. *et dolore.* R. Rom. *et dolorum.* M. *et dolore improperiorum.*
- ψ. 40. *et errare fecit eos.* A. M. G. *et seduxit eos.* R. Rom. *et seduxerunt eos.*
- ψ. 43. *et custodiet hæc.* M. G. C. *et intelliget hæc.*

EX PSALMO CVII.

- ψ. 3. *Exsurge gloriæ mea.* Id abest a Vulgata in Car. Colb. Gal. et ab A. G. C. et recte, uti docet Hieronymus in epist. 135, quia nec in Hebr. nec in Gr. habetur.
- ψ. 8. *Exsultabo.* A. G. C. juxta Gr. *Exaltabor.*
- ψ. 9. *susceptio capitis mei.* R. Rom. G. C. *fortitudo capitis mei.* Hebr. *hæreditas capitis mei.*
- ψ. 10. *extendam.* G. *immittam.* Gr. *ἐπιβαλῶ.* Hebr. *projiciam.*
- Item ψ. 10. *amici facti sunt.* R. Rom. M. G. C. Gr. *subditi sunt.*
- ψ. 11. *in civitatem munitam.* G. C. *in civitatem circumstantiæ.*
- ψ. 13. *quia vana.* R. Rom. M. G. C. *et vana.*

EX PSALMO CVIII.

- ψ. 17. *mortificare.* R. Rom. M. *morti tradidit.*
- ψ. 21. *fac mecum propter,* etc. A. R. Rom. M. G. C. *fac mecum misericordiam propter,* etc.
- ψ. 24. *propter oleum.* G. C. *propter misericordiam:* et G. addit, *tuam.* Hebr. habet, *absque oleo.* Theodoretus ex Symmacho *ἀπὸ ἀνηλεΐας,* ab omissione unctionis.
- ψ. 28. *confundantur.* G. C. Ger. *confundentur.*

EX PSALMO CIX.

- ψ. 2. *dominare.* R. Rom. M. G. C. *et dominaberis.*
- ψ. 6. *conquassabit capita in terra multorum.* A. G. C. *conquassavit.* A. *capita super terram multa.* R. Rom. G. C. *capita multa in terra copiosa.*
- ψ. 7. *bibet.* A. G. *bibit.*
- Item ψ. 7. *exaltabit.* A. *exaltavit.*

EX PSALMO CX.

- ψ. 10. *facientibus eum.* R. G. C. *facientibus ea.* Et sic Hebr. in MSS.

EX PSALMO CXI.

- ψ. 1. *volet nimis.* R. Rom. *cupit nimis.*
- ψ. 4. *lumen rectis.* A. R. Rom. M. G. C. *addunt, corde.*
- ψ. 5. *Jucundus.* A. *Suavis.* Gr. *χρηστός.*
- ψ. 8. *donec despiciat,* etc. A. R. Rom. M. G. C. *donec videat,* etc. A. juxta Gr. *super inimicos suos.* Hebr. *donec aspiciat in hostibus suis.*
- ψ. 10. *fremet.* A. *frendet.*

EX PSALMO CXII.

- ψ. 3. *laudabile nomen Domini.* A. R. Rom. M. G. C. *laudate nomen Domini.*

EX PSALMO CXIII.

- ψ. 2. *Israel potestas ejus.* R. Rom. G. *addunt, Israel regnavit in ea.*
- ψ. 4. *exsultaverunt.* A. *gestierunt.* Et in ψ. 6, loco *exsultastis,* habet *gestiistis.*
- ψ. 8. *petram in stagna,* etc. R. Rom. G. C. *solidam petram.* R. Rom. *in stagnum aquæ.*

EX PSALMO ALTERO CXIII.

- ψ. 3. *in cælo: omnia quæcumque,* etc. A. R. Rom. M. G. C. *in cælo sursum, in cælo (sive in cælis) et in terra omnia quæcumque voluit fecit.*
- ψ. 7. *in gutture suo.* R. Rom. M. *addunt, neque enim est spiritus in ore ipsorum: quod ascitum est ex*

Psal. cxxxiv, 17.

ŷ. 14. *super vos*. Id hic non nisi semel exstat in R. Rom. C.

ŷ. 15. *a Domino*. Particulam *a* non habent A. G. C. Car. Gr. Hebr.

ŷ. 18. *benedicimus*. G. *benedicamus*. Gr. *sonat, benedicemus*. Et sic Hebr.

EX PSALMO CXIV.

ŷ. 4. *exaudivit*. R. Rom. *exaudivit*.

ŷ. 4. *invocavi*. M. *invocabo*.

ŷ. 9. *Placebo Domino*. A. juxta Gr. *Placebo in conspectu Domini*. Hebr. *Deambulabo coram Domino*.

EX PSALMO CXV.

ŷ. 11. *in excessu meo*. A. juxta Gr. *in ecstasi mea*. R. Rom. M. G. C. *in excessu mentis meæ*. Hebr. *in stupore meo*.

ŷ. 14. *Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus*. Iste versiculus abest ab A. R. Rom. M. G. C.

ŷ. 17. *et nomen Domini invocabo*. Id apud. A. R. Rom. M. G. C. non habetur.

EX PSALMO CXVI.

ŷ. 1. *laudate eum*. R. Rom. M. G. *et collaudate eum*.

EX PSALMO CXVII.

ŷ. 2. *Dicat nunc Israel*. A. *Dicat autem*. A. M. C. juxta Gr. *domus Israel*.

ŷ. 3. *domus Aaron*. A. R. Rom. M. G. addunt, *quoniam bonus*: quod itidem, uno excepto. A. repetunt in medio ŷ. 4.

ŷ. 7. *despiciam inimicos meos*. R. Rom. G. C. *videbo inimicos meos*. M. *videbo super inimicos meos*.

ŷ. 10. *et proxime subsequentibus, quia ultus sum in eos*. A. R. Rom. M. G. juxta Gr. *ultus sum eos*, omissis *quia et in*: nisi quod R. Rom. in ŷ. 12 variant habentque, *vindicabor in eis*.

ŷ. 12. *sicut apes*. A. juxta Gr. *sicut apes favum*.

ŷ. 13. *Impulsus eversus sum*. A. *Tanquam cumulus arenæ impulsus sum*. R. Rom. M. G. C. *Impulsus versatus sum*. Hebr. *Impulsus pellebar*.

ŷ. 16. *dextera Domini fecit virtutem*. In secundo loco non repetitur apud R. Rom.

ŷ. 19. *in eas*. A. juxta Gr. *in eis*. Neutrum est in G.

Item ŷ. 19. *confitebor*. G. *confitear*. Et sic Hebr.

ŷ. 20. *hæc porta . . . in eam*. A. *hæc portæ . . . in eas*.

ŷ. 23. *factum est istud, et est mirabile*. A. *factus est ei, et est mirabilis*. G. C. *factus est, hic est mirabilis*. Gr. *facta est hæc, et est mirabilis*.

ŷ. 23. *bene prosperare*. A. *bene prospera iter vero*. Gr. *εὐδωσον δὲ*. M. *bene prospera nunc*.

ŷ. 26. *qui venit*. At in Car. Colb. Ger. Gal. Vulgata habet, *qui venturus*; et solus codex Gr. addit *est*.

ŷ. 27. *diem solemnem in condensis*. A. *diem festum*. M. *solemnitatem*. A. R. Rom. M. C. *in confrequentationibus*. G. *in confrequentantibus*.

Item ŷ. 27. *ad cornu*. A. G. juxta Gr. *ad cornua*.

EX PSALMO CXVIII.

ŷ. 8. *usquequaque*. A. juxta Gr. *usque valde*. H. *usque nimis*. Sic ad eandem vocem variant codices in ŷ. 13, 43, 51 et 107.

ŷ. 9. *corrigit adolescentior*. G. Gr. *corriget*. R. Rom. Amb. G. C. *juvenior*.

ŷ. 15. *exercebor*. A. *garriam*. R. Rom. M. *meditabor*. G. *exercitabor*. Gr. *ἀδολεσχίσω*; quod frequens in hoc psalmo redditur per verbum *exerceri*.

ŷ. 17. *vivifica me*. A. R. Rom. Amb. G. H. C. juxta Gr. et Hebr. *vivam*. M. *ut vivam*.

ŷ. 20. *justificationes tuas*. M. Amb. H. juxta Gr. et Hebr. *judicia tua*.

ŷ. 24. *et consilium meum*. R. Rom. G. C. *et consolatio mea*.

ŷ. 27. *instrue me*. A. R. Rom. Amb. C. *insinua mihi*. G. *erudi me*. M. H. *fac ut intelligam*. Notat Aug. de Græco expressius dici, *fac me intelligere*. Et sic habet Hebr.

ŷ. 28. *Dormitavit*. . . . *præ tædio*. Amb. *Stillavit, etc.* G. *Ingemuit*. . . . *a vexatione*.

ŷ. 35. *in semitam*. A. H. Car. juxta Gr. *in semita*. C. *in lege*. G. *in legem*.

ŷ. 36. *et non in avaritiam*. H. G. C. *et non in utilitatem*.

ŷ. 38. *in timore tuo*. A. juxta Gr. et Hebr. *in timorem tuum*.

ŷ. 39. *Amputa*. H. *Circumcide*.

Item ŷ. 39. *jucunda*. A. *suavia*. Amb. *dulcia*.

ŷ. 40. *vivifica me*. G. *sanctifica me*.

ŷ. 43. *usquequaque*. G. *usque in finem*.

ŷ. 46. *in testimoniis tuis*. R. Rom. M. H. *de testimoniis tuis*.

ŷ. 47. *quæ dilexi*. R. Rom. Amb. et Gr. addunt, *nimis*. M. H. *vehementer*. G. *valde*. At in subsequenti ŷ. R. Rom. addunt, *vehementer*. Amb. G. C. *nimis*.

ŷ. 52. *et consolatus sum*. H. *et exhortatus sum*.

ŷ. 53. *Defectio tenuit me*. A. M. *Tædium tenuit me*. R. Rom. G. *Defectio animi tenuit me*. Amb. *Pusillanimitas detinuit me*. Gr. *ἀθυμία*.

ŷ. 57. *Portio mea, Domine*. A. Amb. H. C. *Pars (vel portio) mea Dominus*.

ŷ. 59. *vias meas*. Rom. M. G. C. juxta Gr. *vias tuas*.

ŷ. 65. *Bonitatem*. A. *Suavitatem*. Amb. *Jucunditatem*. Gr. *χρηστότητα*. Eadem vox habetur in ŷ. 66 et 68.

ŷ. 66. *et disciplinam*. A. *et eruditionem*.

ŷ. 68. *Bonus es tu, etc.* A. *Suavis es Domine, et in suavitate tua doce me, etc.*

ŷ. 69. *corde meo*. Abest meo a G. H. C. Car. Ger. Gal. et superfluum esse dicit Hieron. in epist. 135.

ŷ. 73. *et plasmaverunt me*. A. *et finxerunt me*. G. H. *et præparaverunt me*. Favet Amb.

ŷ. 75. *et in veritate tua*. A. juxta Gr. *et veritate, omisso tua*. H. et Hebr. *et vere*.

ŷ. 76. *Fiat*. R. Rom. Amb. C. addunt, *nunc*. M. addit, *vero*. Quia scilicet in Gr. est particula *δή*.

Item ŷ. 76. *ut consoletur me*. M. Amb. G. H. C. *ut exhortetur me*.

ŷ. 78. *exercebor*. M. *meditabor*. G. *permanebo*.

ŷ. 82. *consolaberis me*. G. H. C. *exhortaberis me*.

ŷ. 83. *in pruina*. Amb. *in gelicidio*.

ŷ. 85. *fabulationes*. A. *delectationes*. Amb. G. H. C. *exercitationes*. Gr. *ἀδολεσχίαι*.

ŷ. 86. *inique*. R. Rom. M. G. C. *iniqui*.

ŷ. 92. *in humilitate mea*. G. *in humiliatione mea*. Hebr. *in pressura mea*.

ŷ. 95. *intellexi*. G. *non intellexerunt*.

ŷ. 96. *Omnis consummationis*. R. Rom. G. C. Car. Colb. et Hebr. *Omnium consummationum*.

ŷ. 98. *prudentem me fecisti mandato tuo, etc.* A. M. *sapere me fecisti mandatum tuum*. Gr. *ἐτόρμισάς με τὴν ἐντολήν σου*. Amb. *intelligere me fecisti mandata, quia tu es*.

ŷ. 100. *Super senes*. . . . *quæsi*. A. R. Rom. M. Amb. G. H. C. juxta Gr. *Super seniores*. . . . *exquisivi*. Hebr. *servavi*.

ŷ. 101. *prohibui*. M. *prohibe*. G. *prohibuisti*.

ŷ. 103. *super mel*. A. R. Rom. M. Amb. G. C. addunt, *et favum*.

ŷ. 108. *beneplacita fac*. M. *bene prospera nunc*. G. *proba*. Amb. *comproba*. C. *comproba nunc*. Gr. *εὐδόκησον δὲ*. Hebr. *complaceant tibi*.

ŷ. 109. *in manibus meis*. A. R. Rom. M. Amb. G. H. C. juxta Gr. *in manibus tuis*.

ŷ. 118. *Sprevisti*. Gr. *ἐξουδένωσας*: quod Augustinus dicit diligentius expressum hoc modo, *Ad nihilum deduxisti*. Hebr. habet, *Abjecisti*.

ŷ. 119. *testimonia tua*. A. M. Amb. G. C. addunt, *semper*.

ŷ. 120. *Confige timore tuo, etc.* A. Amb. *Confige clavis a timore tuo*. Gr. *καθήλωσον*; quod verbum sine clavis, inquit Augustinus, intelligi non potest.

ŷ. 121. *calumniantibus me*. A. M. Amb. H. C. *nocentibus me*. R. Rom. G. *persequentibus me*.

- ὕ. 122. *Suscipe, etc.* A. *Excipe.* R. Rom. M. G. C. *Elige.* Hebr. *Sponde pro servo tuo in bonum.*
 Item ὕ. 122. *non calumnientur.* R. Rom. M. G. *ut non calumnientur.*
 ὕ. 126. *faciendi Domine.* A. G. H. *juxta Gr. faciendi Domino.* Favet Amb. in ratione interpretandi.
 ὕ. 128. *dirigebar.* A. Amb. *corrigebar.*
 ὕ. 136. *Exitus aquarum deduserunt, etc.* C. *Per exitus aquarum, etc.* R. Rom. M. G. H. C. *transierunt, A. descenderunt.* Amb. *In decursus aquarum descenderunt.* Hebr. *Rivi aquarum fluebant de oculis meis.*
 Item ὕ. 136. *non custodierunt.* Amb. et. Gr. *non custodivi.*
 ὕ. 139. *Tabescere me fecit zelus meus.* A. M. *Tabescit me, etc.* Amb. G. *Exquisivit me, etc.* M. H. *zelus tuus.* R. Rom. Amb. G. C. *zelus domus tuæ.* Vide Enarr. in Psal. 118, serm. 28, n. 2.
 ὕ. 143. *et angustia.* A. M. Amb. *et necessitas.* Gr. *ἀνάγκαι.*
 ὕ. 144. *et vivam.* M. G. *et vivifica me.* H. *eorum, et vivificer.*
 ὕ. 147. *in maturitate.* A. *in intempesta nocte.* Gr. *ἐν ἀωρίᾳ, in immaturitate:* quæ lectio probatur Augustino. Hebr. *habet, Surgebam adhuc in tenebris.*
 ὕ. 148. *ad te diluculo.* A. *juxta Gr. ad matutinum.*
 ὕ. 150. *iniquitati.* A. *iniquitate.* Amb. G. C. *inique.* R. Rom. *iniqui.*
 ὕ. 156. *multæ.* R. Rom. Amb. *addunt, nimis.* H. *valde.*
 ὕ. 158. *Vidi prævaricantes.* A. *Vidi insensatos.* Gr. *ἀσυνετούργτας.* R. Rom. M. Amb. G. H. C. *non servantes pactum.*
 ὕ. 166. *dilexi.* Amb. G. *fecit.*
 ὕ. 167. *et dilexit.* A. R. Rom. G. C. Car. Hebr. *et dilexi.*
 ὕ. 172. *mandata tua æquitas.* A. *mandata tua judicia: forte, justitia,* ut Amb. At C. *mandata tua veritas.*
 ὕ. 176. *quære.* Amb. G. H. *vivifica.* Hanc discrepan-
 tiam notat Augustinus, ortam ab exemplaribus græcis, quorum aliqui ζῆσον habebant, pro ζήτησον.
 EX PSALMO CXIX.
 ὕ. 1. *Canticum graduum.* G. *Canticum ascensuum.*
 Item ὕ. 1. *Ad Dominum.* . . . *et exaudivit me.* A. G. H. *Ad te, Domine.* . . . *et exaudivisti me.*
 ὕ. 5. *prolongatus est.* A. *longinquus factus est.*
 Item ὕ. 5. *cum habitantibus Cedar.* A. *juxta Gr. et Hebr. cum tabernaculis Cedar.* Sic etiam Hilarius legisse ex interpretandi ratione cognoscitur.
 ὕ. 6. *multum incola fuit.* A. *multum peregrinata est.* Et sic Hebr.
 EX PSALMO CXX.
 ὕ. 3. *Non det.* A. *juxta Gr. Non des.*
 ὕ. 5. *custodit te.* A. H. *juxta Gr. eustodiet te.*
 Item ὕ. 5. *protectio tua,* A. *tegumentum tuum.*
 Item ὕ. 5. *dexteram tuam.* A. R. Rom. M. G. H. C. *dexteræ tuæ,*
 EX PSALMO CXXI.
 ὕ. 1. *quæ dicta sunt mihi.* A. *juxta Gr. qui dixerunt mihi.*
 ὕ. 2. *in atriis tuis.* Vox *tuis* abest ab A. G. H. C.
 ὕ. 4. *nomini Domini.* A. R. Rom. G. C. *nomini tuo, Domine.*
 ὕ. 5. *in iudicio.* A. *juxta Gr. in iudicium.*
 ὕ. 6. *Rogate.* A. M. *juxta Gr. Interrogate.*
 ὕ. 7. *in turribus tuis.* H. *in turribus tuis gravibus.* Gr. *ἐν ταῖς πυργωδέσιν σου.*
 ὕ. 8. *loquebar.* A. G. *juxta Gr. loquebar autem.*
 EX PSALMO CXXII.
 ὕ. 2. *in manibus.* Gr. *utroque loco sonat, in manus.*
 ὕ. 4. *Quia multum repleta est.* A. G. *juxta Gr. In plurimum, etc.*
 EX PSALMO CXXIII.
 ὕ. 3. *furor eorum.* R. Rom. M. H. C. *animus eorum.*
 ὕ. 4. *aqua absorbuisset nos.* A. *aqua demersisset nos.* R. Rom. *velut aqua absorbuissent nos.* M. *ut aquam absorbuissent nos.*

- ὕ. 5. *Forsitan pertransisset.* A. *juxta Gr. Forsitan pertransiit.*
 Item ὕ. 5. *aquam intolerabilem.* A. *aquam sine substantia.* Gr. *τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.* M. G. H. *aquam immensam.*
 ὕ. 6. *in captionem.* A. G. *juxta Gr. in venationem.* M. *in capturam.*
 EX PSALMO CXXIV.
 ὕ. 1. *non commovebitur . . . qui habitat.* A. *non commovebuntur . . . qui inhabitant.*
 ὕ. 5. *in obligationes, adducet.* A. *in strangulationem, abducet.* Favet Gr. *εἰς τὰς στραγγαλιὰς ἀπάξει.* G. *ad suffocationes.* C. *in pravitatibus.* Hebr. *ad pravitates suas.* Sunt qui in Vulgata pro *obligationes*, scribendum putant *obliquationes*, id est *tortuositates.*
 EX PSALMO CXXV.
 ὕ. 1. *In convertendo.* A. *cum Hebr. Cum converteret.* G. *Cum averteret.* Gr. *ἐν τῷ ἐπιστρέψαι Κύριον.*
 EX PSALMO CXXVI.
 ὕ. 1. *frustra vigilat.* A. G. *in vanum laboravit.*
 ὕ. 5. *qui implevit,* M. *juxta Gr. et Hebr. qui implebit.* Et sic habebat Vulgata in Colb. Ger. Gal.
 Item ὕ. 5. *non confundetur cum loquetur.* A. Rom. G. H. C. *juxta Gr. non confundentur cum loquentur.*
 EX PSALMO CXXVII.
 ὕ. 2. *Labores manuum tuarum quia manducabis.* A. R. Rom. M. G. H. C. *Labores fructuum tuorum manducabis.* Erratum ex ambigua voce græca, *τῶν καρπῶν:* *καρποὶ* enim dicuntur et fructus, et palmæ seu manus, ex Hieron. in Epist. 141.
 ὕ. 3. *sicut novellæ.* A. *velut novellatio.* H. *sicut novella.* Et sic Vulgata in Car. Colb. Ger.
 ὕ. 5. *bona Jerusalem.* A. M. G. C. *quæ bona sunt Jerusalem.* R. Rom. *quæ bona sunt in Jerusalem.*
 ὕ. 6. *pacem.* A. R. Rom. M. G. C. *juxta Gr. pax.*
 EX PSALMO CXXVIII.
 ὕ. 1. *dicat nunc.* A. *dicat vero.* Gr. *δή.*
 ὕ. 3. *prolongaverunt.* A. *longe fecerunt.*
 ὕ. 4. *concidit.* A. R. Rom. M. G. H. C. *juxta Gr. et Hebr. concidet.* Et sic Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal.
 ὕ. 5. *et convertantur retrorsum.* R. Rom. *et revereantur.*
 ὕ. 6. *fenum tectorum.* R. Rom. M. G. H. C. *fenum ædificiorum.*
 ὕ. 7. *implevit . . . metit . . . colligit.* R. Rom. C. *implebit . . . metet . . . colliget.* Sic etiam Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal. et favet Hebr.
 EX PSALMO CXXIX.
 ὕ. 2. *in vocem deprecationis meæ.* R. Rom. C. *in orationem servi tui.*
 ὕ. 3. *Si iniquitates observaveris Domine, Domine, quis, etc.* G. *Si iniquitas assistit, quis, etc.*
 ὕ. 4. *propter legem tuam.* M. *juxta Gr. propter nomen tuum.*
 Item ὕ. 4. *in verbo ejus.* A. R. H. C. *juxta Gr. in verbum tuum.*
 ὕ. 6. *A. A custodia.* A. Rom. M. *A vigilia.*
 EX PSALMO CXXX.
 ὕ. 2. *Sicut ablactatus est super, etc.* H. *Sicut ablactato.* G. C. Car. Colb. Ger. *juxta Gr. Sicut ablactatum.* R. Rom. G. H. C. *super matrem suam, ita retribues.* Et sic Gr.
 EX PSALMO CXXXI.
 ὕ. 1. *mansuetudinis ejus,* G. *modestiae ejus.* Hebr. *afflictionis ejus.*
 ὕ. 6. *in campis silvæ.* A. *in campis saltuum.*
 ὕ. 7. *Introibimus in tabernaculum ejus, adorabimus, etc.* Gr. *sonat, Intremus in tabernacula ejus, adoremus, etc.* Et sic Hebr.
 ὕ. 9. *induantur . . . exsultent.* Gr. *induentur . . . exsultabunt.*
 ὕ. 11. *et non frustrabitur eam.* A. *et non pœnitebit eam.* R. Rom. M. G. H. C. *et non frustrabitur eam.* Hebr. *et non avertetur ab ea.*
 ὕ. 13. *elegit eam.* A. R. Rom. M. G. H. C. *juxta Gr. præelegit eam.* Hebr. *desideravit eam.*

- ŷ . 14. *elegi eam*. A. R. Rom. M. G. H. C. Gr. *præelegi eam*. Hebr. *desideravi eam*.
- ŷ . 15. *Vidua ejus*. Quidam interpres, *Captionem ejus*, teste Hilario, qui alteram lectionem antiquiorem esse et omnino sequendam dicit. Gr. habet *θήραν*, *venationem*: sed in multis codicibus habuit *χήραν*, *viduam*, uti observat Hieron. quæst. in Gen., c. 45, quo loco docet verbum Hebræum significare *cibaria*: licet in Psalterio transtulerit ipse *venationem*.
- ŷ . 17. *Illuc producam*. A. *Ibi suscitabo*. Gr. *ἐκεῖ ἐξαναπέλω*. Hebr. *Ibi oriri faciam*. R. Rom. G. H. C. *Illic producam*.
- ŷ . 18. *effloreat*. G. *floriet*. In quod Aug. de Doctrina Christiana, l. 2, c. 13. *Illud*, ait, *quod jam auferre non possumus de ore cantantium populorum, Super ipsum autem floriet sanctificatio mea; nihil profecto sententiæ detrahit: auditor tamen peritior mallet hoc corrigi, ut non floriet, sed florebit dice-retur*.

EX PSALMO CXXXII.

- ŷ . 3. *in montem Sion*. A. juxta Gr. *super montes Sion*.

EX PSALMO CXXXIV.

- ŷ . 3. *quia bonus Dominus*. R. Rom. G. H. *quoniam benignus est Dominus*. C. *quoniam suavis Dominus*.
- Item ŷ . 3. *quoniam suave*. A. R. Rom. G. *quoniam suavis est*. M. *quoniam bonus*. Gr. *ὅτι καλόν*, *quoniam decens*; et sic Hebr.
- ŷ . 5. *præ omnibus diis*. A. *super omnes deos*.
- ŷ . 7. *Educens*. A. *Suscitans*. Hebr. *Levans*.
- ŷ . 10. *reges fortes*. G. *reges mirabiles*.
- ŷ . 12. *populo suo*. A. M. C. *servo suo*.
- ŷ . 14. *judicabit*. A. *judicavit*.
- Item ŷ . 14. *deprecabitur*. A. *advocabitur*. Gr. *παρακληθήσεται*. R. Rom. M. H. C. *consolabitur*. Hebr. *erit placabilis*.
- ŷ . 17. *et non audient*. His verbis subjicitur apud A. *nares habent, et non odorabunt; os habent, et non loquentur; manus habent, et non operabuntur; pedes habent, et non ambulabunt*. Apud R. Rom. M. G. H. C. *nares habent, et non odorabunt; manus habent, et non palpabunt; pedes habent, et non ambulabunt; non clamabunt in gutture suo*.
- Idem ŷ . 17. *neque enim est spiritus in ore ipsorum*. Hæc verba præterit A.
- ŷ . 21. *ex Sion*. Gr. *sonat, in Sion*.

EX PSALMO CXXXV.

- ŷ . 1. *in æternum*. R. Rom. M. G. C. *in sæculum*.
- ŷ . 2. *quoniam in æternum misericordia ejus*. Apud M. loco istius clausulæ, per omnes versus repetitur tantum, *quoniam bonus*.
- ŷ . 7. *luminaria magna*. Additur *solus* in A. R. Rom. M. G. H. C. et Gr.
- ŷ . 15. *et virtutem ejus*. R. Rom. G. C. *et exercitum ejus*. Et sic Hebr. At M. *et omnem potentiam ejus*.
- ŷ . 17. *Qui percussit*, etc. Huic versiculo in R. Rom. G. C. alius iste præmittitur: *Qui eduxit aquam de petra rupis, quoniam in sæculum*, etc.
- ŷ . 18. *reges fortes*. R. Rom. G. C. *reges mirabiles*. Hebr. *reges magnificos*.

EX PSALMO CXXXVI.

- ŷ . 5. *oblivioni detur dextera mea*. A. R. Rom. M. G. H. C. *obliviscatur me dextera mea*.
- ŷ . 6. *proposuero*. A. G. C. Car. Gr. *præposuero*.
- ŷ . 7. *usque ad fundamentum*. A. *usque dum fundamentum*. G. H. C. *quoadusque fundamentum*.

EX PSALMO CXXXVII.

- ŷ . 1. *Ipsi David*. Gr. addit, *Aggæi et Zachariæ*.
- Item ŷ . 1. *quoniam audisti verba oris mei*. Id abest a G. et Hebr.
- ŷ . 2. *et veritate tua*. G. *et pietate tua*.
- Item ŷ . 2. *super omne*. R. Rom. *super nos*. M. G. H. C. *super omnia*.

- ŷ . 3. *exaudi me*. A. M. Gr. *cito exaudi me*. C. *velociter*, etc.
- Item ŷ . 3. *multiplicabis in anima mea virtutem*. R. Rom. addunt. *tuam*. At A. habet, *multiplicabis me in anima mea virtute*. G. C. *multiplicasti me in anima mea in virtute tua*. H. et Gr. concordant cum A. cui tantum addunt, *tua*.
- ŷ . 5. *in viis Domini*. R. Rom. G. C. *in canticis*, etc., quia pro *ὁδοῖς*, legebatur *ὠδαῖς*. R. Rom. C. *Domino*.
- ŷ . 8. *Dominus retribuet*. A. G. juxta Gr. *Domine retribues*. R. Rom. *Domine retribue*.
- Item ŷ . 8. *in sæculum*. A. *in æternum*.
- Item ŷ . 8. *ne despicias*. G. H. *non omittas*. Hebr. *ne dimittas*. Gr. *μὴ παρῶης*.

EX PSALMO CXXXVIII.

- ŷ . 2. *sessionem meam*. G. *passionem meam*.
- ŷ . 3. *et funiculum meum*, etc. A. *et limitem meum*. R. Rom. G. H. C. *et directionem meam*. M. *et funem meum*. Hebr. *et accubitionem meam*.
- ŷ . 4. *non est sermo*. A. R. Rom. M. G. H. C. *non est dolus*. In Gr. *λόγος ἄδικος*.
- ŷ . 9. *diluculo*. A. *in directum*. R. Rom. G. H. C. *ante lucem*. G. *ante lucem in directum*. M. *a matutino*. Gr. *κατ' ἄρθρον*: pro quo in aliis libris, *κατ' ἔρθρον*.
- ŷ . 11. *illuminatio mea*. *Vox mea abest* ab A. Car. Ger. Gr.
- ŷ . 14. *magnificatus es*. A. R. Rom. M. juxta Gr. *mirificatus es*. G. H. *mirificatus sum*. Hebr. *magnificasti me*.
- ŷ . 15. *Non, est occultatum os meum a te, quod fecisti in abscondito*. G. *Non occultum ossum meum ad ea quæ fecisti in occulto*.
- ŷ . 16. *Imperfectum meum*, etc. M. juxta Gr. *Inoperatum meum*. G. *Imperfectum tuum viderunt oculi mei*. Hebr. *informem adhuc me*, etc.
- Item ŷ . 16. *dies formabuntur*. A. M. C. *per diem*, etc. A. *errabunt*: quasi in Gr. *legerit πλαγχθήσονται*, pro *πλασθήσονται*. H. *die replebuntur*.
- ŷ . 17. *honorificati sunt*. M. *honorandi sunt*.
- Item ŷ . 17. *confortatus est*. A. juxta Gr. *confortati sunt*. G. C. *confirmati sunt*.
- ŷ . 20. *dicitis in cogitatione*. A. H. C. Gr. *dices in cogitatione*. G. *dicis*, etc. M. *contentiosi estis in cogitationibus*. Hebr. *contradicent tibi scelerate*.
- Item ŷ . 20. *civitates tuas*. A. R. Rom. M. G. Car. Colb. Ger. Gal. *civitates suas*.
- ŷ . 23. *interroga me, et cognosce semitas meas*. A. *Scrutare me*, etc. M. *Afflige me, et scito vias meas*.
- ŷ . 24. *in via æterna*. R. Rom. H. *in viam æternam*.

EX PSALMO CXXXIX.

- ŷ . 4. *sicut serpentis*. A. R. Rom. M. G. H. C. *sicut serpentes*. Et sic Vulgata in Car. Colb. Ger. Gal.
- ŷ . 6. *extenderunt in laqueum*. A. R. Rom. M. G. H. C. juxta Gr. addunt, *pedibus meis*.
- ŷ . 8. *obumbrasti super caput*, etc. R. *obumbra caput*, etc.
- ŷ . 9. *Ne tradas me, Domine, a desiderio meo*. G. *Non tradas, Domine, desiderium meum peccatori*. Car. Colb. C. Gal. *Non tradas, Domine, desiderio meo peccatori*. Hebr. *Ne des, Domine, desideria impii*.
- ŷ . 11. *carbones in ignem dejicies eos*. A. juxta Gr. *carbones ignis in terra, et dejicies (vel. dejicient) eos*. G. *carbones ignis, et dejiciet eos*. H. *carbones ignis, super terram dejicies eos*.
- ŷ . 12. *capient in interitu*. A. juxta Gr. *venabuntur in interitum*.
- ŷ . 13. *Et vindictam*. A. juxta Gr. *et causam*.

EX PSALMO CXL.

- ŷ . 3. *et ostium circumstantiæ labiis meis*. A. *et ostium continentia circum labia mea*.
- ŷ . 4. *et non communicabo*. A. G. *et non combinabo*, R. H. *et non combinabor*.

- ŷ . 5. *oleum autem peccatoris.* G. *miseriordia peccatoris.*
 ŷ . 6. *juncti petrae.* A. *cum.* Hebr. *juxta petram.* R. Rom. M. G. H. C. *continuati petrae.*
 Item ŷ . 6. *potuerunt.* A. *prævaluerunt.* Gr. *ἠδύθησαν.* *dulcuerunt.* Hebr. *decora sunt.*
 ŷ . 7. *erupta est.* A. *disrupta est.* G. C. *eruptum est.* R. Rom. M. *eructuat, sive eructat.*
 ŷ . 10. *singulariter.* A. *singularis.*
 EX PSALMO CXXI.
 ŷ . 3. *Effundo.* . . . *pronuntio.* A. R. M. *juxta Gr. et Hebr. Effundam.* A. C. *annuntiabo.* R. *pronuntiam.*
 ŷ . 4. *In deficiente ex me.* R. Rom. M. C. *In deficiente in me.* A. *Dum defecit a me spiritus meus.*
 Item ŷ . 4. *absconderunt laqueum.* R. M. *absconderunt superbi laqueos.*
 ŷ . 8. *me exspectant justii.* A. *juxta Gr. me sustinebunt justii.* Hebr. *in me coronabuntur justii.*
 EX PSALMO CXXII.
 ŷ . 4. *et anxius est super me.* A. *Tædium passus est in me.*
 ŷ . 10. *in terram rectam.* Gr. *sonat, in recta : nec addit, terra.* R. Rom. *habent, in viam rectam.*
 EX PSALMO CXXIII.
 ŷ . 3. *reputas.* A. *æstimas.* M. *visitas.*
 ŷ . 8. *dextera iniquitatis.* C. *dextera mendacii.* Et sic Hebr.
 ŷ . 10. *Qui das.* . . . *redemisti.* A. *juxta Gr. et Hebr. Qui dat.* . . . *redimit.* R. M. G. H. C. *Qui das.* . . . *liberas.*
 ŷ . 12. *novellæ plantationes in juventute sua.* A. *novellæ constabilitæ in juventute sua.* R. M. *novellæ plantationes stabilitæ a juventute sua,* G. C. *novella plantationis stabilita a juventute sua.* H. *novella plantatio stabilita in, etc.*
 ŷ . 15. *in egressibus suis.* R. M. G. C. *in itineribus suis.* Hebr. *in compitis nostris.*
 EX PSALMO CXXIV.
 ŷ . 1. *Deus meus rex.* A. H. *juxta Gr. addunt, meus.*
 ŷ . 5. *gloriæ sanctitatis tuæ loquentur.* R. Rom. H. C. *Majestatis tuæ et sanctitatem tuam loquentur.* Gr. *majestatis tuæ et honorem tuum loquentur, et sanctitatem tuam dicent.*
 ŷ . 9. *universis.* Gr. *sonat, sustinentibus.*

Pauca restant in superiorem collectionem observanda. Ac primum quidem discrepantiarum genus illud, in vocum interpunctione situm, unde variatur interdum sensus, prætermisum hic necessario fuit, quod nimis late pateat, neque alia facile ratione, quam relatis integris Psalteriis ostendi valeat. Præterea, ne quis psalterium quod appellant *Vetus*, hic a nobis neglectum putet, admonere juvat nihil ipsum ab Augustiniano dissidere. Et jam nulli dubitamus quin illud totum ex Augustini Commentariis exscripserit ejusdem in quincuplici Psalterio editor Jac. Faber, qui Psalmorum verba, rei subjectæ quandoque a concionante aptata, non alio quam expressa ibi erant modo retulit, ut videre est in Psal. cxx, *Levent*, etc. Quod non satis advertentur ii, qui *Vetus* istud et Augustinianum in suis ad lxx Interpretes scholiis et notis, non pro uno eodemque, sed pro duobus habent Psalteriis. Postremo observatione dignum est, Vulgatam in quibusdam, tametsi rarissimis locis, minus cum Hebræo, quam veterem versionem convenire, ob varietatem, credimus, contextus græci Hexaplorum, ad quem Hieronymus Psalterium latinum emendavit. Exempli gratia, in Psal. iv, 8, habet Vulgata, *A fructu*; quia græcum exemplar ferebat, ἀπὸ καρποῦ, pro ἀπὸ καιροῦ, *A tempore*, quæ erat lectio veteris versionis magis Hebræo consentanea.

DE SUBSEQUENTE AUGUSTINI OPERE, CASSIODORUS SENATOR

IN PROLOGO AD SUUM COMMENTARIUM IN PSALMOS.

Cum Psalterii celestis animarum mella gustassem, id quod solent desiderantes efficere, avidus me perscrutator immersus, ut dicta salutaria suaviter imberem post amarissimas actiones: sed familiaris inchoantibus occurrit obscuritas, quæ variis est intexta personis et velata parabolis. Hæc in dictis vitalibus noxia dissimulatione præteritur, dum sæpe illud reperiri solet ambiguum, quod magni sacramenti gestat

- ŷ . 12. *magnificentiae regni tui.* A. *magnitudinis decoris regni tui.*
 ŷ . 16. *omne animal.* H. *omnem animam.*
 ŷ . 18. *omnibus invocantibus eum.* Id apud R. Rom. G. C. *nonnisi semel habetur.*
 EX PSALMO CXXV.
 ŷ . 4. *cogitationes eorum.* A. *cogitationes ejus.* Et sic Hebr.
 ŷ . 8. *illuminat cæcos.* A. *juxta Gr. sapientes facit cæcos.* H. *sapientificat cæcos.*
 EX PSALMO CXXVI.
 ŷ . 1. *Halleluia.* G. C. Car. et Gr. *addunt, Aggæi et Zachariæ.* Sic etiam Gr. cum aliquot libris initio Psal. cxxvii et cxxviii.
 Item ŷ . 1. *decoraque.* Abest ab A. R. Rom. M. G. H. C. Gr.
 ŷ . 2. *congregabit.* A. *colligens.* R. Rom. G. H. C. *congregans.*
 ŷ . 5. *Et sapientiae ejus.* A. *juxta Gr. et intelligentiae ejus.* Hebr. *prudenticæ ejus.*
 ŷ . 7. *Præcinite.* A. R. M. G. C. Gr. *Incipite.* H. *Inchoate.*
 ŷ . 10. *nec in tibiis.* M. *neque in tibialibus.* A. R. Rom. G. H. C. *nec in tabernaculis : quia forte in Gr. pro τὰς κνήμας, legebatur τὰς σκηναίς.*
 Item ŷ . 10. *beneplacitum erit ei.* A. *bene sentiet.* Gr. *bene sentit.*
 EX PSALMO CXXVII.
 Tit. *Halleluia* H. C. Car. Gr. *addunt, Aggæi et Zachariæ.*
 ŷ . 13. *seras.* A. *juxta Gr. et Hebr. vectes.*
 ŷ . 15. *velociter.* A. *juxta Gr. usque in velocitatem.*
 ŷ . 17. *sicut buccellas.* A. R. Rom. M. G. C. *sicut frusta panis.*
 Item ŷ . 17. *quis sustinebit.* A. M. G. C. *quis subsistet,*
 ŷ . 18. *et liquefaciet.* A. *et tabefaciet.*
 EX PSALMO CXXVIII.
 ŷ . 4. *et aquæ omnes.* Abest omnes ab R. Rom. C. Car. Gal. Gr. et Hebr.
 ŷ . 14. *et exaltavit.* A. *juxta Gr. exallabit.*
 EX PSALMO CXXIX.
 ŷ . 4. *beneplacitum est Domino.* A. *bene facit Dominus.* Item ŷ . 4. *in salutem.* G. C. Gr. *in salute.* Hebr. *in Jesu.*
 EX PSALMO CL.
 ŷ . 2. *virtutibus.* R. Rom. M. G. C. Gr. *potentatibus.*
 ŷ . 5. *jubilationis.* R. Rom. C. *bene tinnientibus.*

(a) Ms. Germ., *disertissimam.*